

Verkiezingsprogramma 2018-2022

Waardevol Samen Leven

ChristenUnie
Utrechtse Heuvelrug

ChristenUnie

Waardevol
Samen
Leven

**VERKIEZINGSPROGRAMMA
2018-2022**

Utrechtse Heuvelrug

 Geef geloof een stem

Inleiding

ChristenUnie, partij in de samenleving

Verkiezingen gaan over mensen. Over u en over mij. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, de juf of meester op de school, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven.

Wij geloven dat mensen geschapen zijn door God en dat Hij ons aan elkaar gegeven heeft om samen te leven. Om een samenleving te vormen. De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving om veel meer gaat dan om geld en bezit. Het gaat vooral om zinvol leven, vrijheid en veiligheid.

Wij willen geen samenleving waarin de overheid bepaalt wat we moeten denken en doen, maar wij willen vrijheid om te geloven en om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Wij willen een gemeente waar een bescheiden overheid ruimte biedt aan inwoners die maatschappelijk initiatief tonen. Wij willen een wereld waarin we omzien naar elkaar. Een wereld die leefbaar blijft, ook voor onze kinderen.

Een samenleving met toekomst

In de Utrechtse Heuvelrug gaat er veel goed. Het aantal banen is licht toegenomen, vrijwilligers zijn overal actief, er is een nieuwe toekomst voor de sociale werkvoorziening, we konden nieuwe scholen bouwen en het nieuwe station in Driebergen is in uitvoering. We hebben een hoog voorzieningenniveau in de vorm van bijvoorbeeld sport- en zwemvoorzieningen, bibliotheken en cultuurhuizen.

Tegelijk zijn er zorgen. De hervormingen van het zorgstelsel zijn ingrijpend geweest en mensen dreigen tussen wal en schip te vallen. Er zijn onvoldoende (sociale) betaalbare woningen, de toekenning van huishoudelijke hulp moet ruimhartiger, er zijn meer investeringen nodig om een klimaatneutrale gemeente te worden, de investeringen in het verleden in wegen en gebouwen dreigen toekomstige investeringen in de weg te staan.

Ook op grotere schaal zijn er uitdagingen die onze gemeente raken. In onze samenleving zijn normen en waarden niet vanzelfsprekend meer, de aanhoudende migratie van vluchtelingen plaatst ons land van tijd tot tijd voor grote uitdagingen. Lokaal zijn asielzoekerscentra aanvaard en is goed beleid uitgezet om statushouders te integreren in onze gemeente.

De manier waarop we met elkaar de samenleving vorm geven, staat meer ter discussie dan ooit. De ChristenUnie onderkent dit en vindt dat het meer dan ooit belangrijk is om te geloven in een gemeente waar het niet meer gaat om 'ik', maar steeds meer om 'wij'. In een politiek van draagkracht en draagvlak.

Daarom gaan wij met dit programma van hoop de komende verkiezingen in. Een programma met plannen voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug dat laat zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt. Wij investeren in zorg voor elkaar, in de cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in moreel leiderschap, in godsdienstvrijheid, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping.

Dit vatten we samen in onze kernboodschap.

De ChristenUnie:

- + Zorgt dat iedereen meetelt
- + Investeert in de toekomst van kinderen
- + Komt op voor vrijheid om te geloven

Zet je in voor de bloei van de stad waarin je woont, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.
(Jeremia 29:7)

Geef geloof een stem

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christelijke partij inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het over mensen, over samenleven en ook over de overheid. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst. Wij geloven daarom dat christelijke uitgangspunten in de politiek ook relevant zijn voor de Utrechtse Heuvelrug.

De ChristenUnie-politici maken deel uit van een beweging van maatschappelijk betrokken christenen die op tal van plekken in de samenleving hun geloof een stem geven. Die hun geloof niet bewaren voor de kerk of thuis, maar uitdelen in de maatschappij. Die bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen en samen te werken voor een betere samenleving. Wij beseffen heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken gaat oplossen. De samenleving is niet maakbaar. Maar de overheid is er volgens de ChristenUnie wel om het kwetsbare te beschermen en het sterke te reguleren, om zo vrede te stichten. De Bijbel roept ons op om *recht te doen, trouw te zijn, en nederig de weg te gaan die God van ons vraagt.* (Micha 6:8)

De ChristenUnie is een landelijke, christelijke netwerkpartij. Dat biedt stabiliteit. Onze lokale standpunten zijn niet ad hoc opgeschreven maar gebaseerd op onze christelijke uitgangspunten. Tegelijk biedt het feit dat de ChristenUnie actief is op alle niveaus van het openbaar bestuur uitstekende mogelijkheden om af te stemmen en om lokale zaken provinciaal of landelijk aan de orde te stellen (en andersom).

Van christenen voor alle mensen

De ChristenUnie is een partij *van* christenen *voor* alle mensen. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor de Utrechtse Heuvelrug. Doe met ons mee. Geef geloof een stem!

Inhoudsopgave

Inleiding	Pag. 1
Inhoudsopgave	Pag. 3
Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid	Pag. 4
1.1 Vertrouwen	Pag. 4
1.2 De gemeente, dat zijn we samen	Pag. 5
1.3 Financiën	Pag. 7
1.4 Privacy	Pag. 8
Hoofdstuk 2: Veiligheid	Pag. 10
2.1 Een veilige samenleving	Pag. 10
Hoofdstuk 3: Zorg	Pag. 14
3.1 Volksgezondheid	Pag. 14
3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners	Pag. 15
3.3 Zorg voor vluchtelingen	Pag. 20
Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs	Pag. 22
4.1 Zorg voor kinderen en jongeren	Pag. 22
4.2 Onderwijs	Pag. 24
Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen	Pag. 27
Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport	Pag. 30
Hoofdstuk 7: Economie	Pag. 33
Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu	Pag. 37
8.1 Energieke gemeente	Pag. 37
8.2 Afvalinzameling	Pag. 39
8.3 Toekomstbestendig waterbeheer	Pag. 40
Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte	Pag. 42
9.1 Wonen	Pag. 42
9.2 Ruimte	Pag. 44
Hoofdstuk 10: Mobiliteit	Pag. 46

Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die niet het werk is van de overheid maar van mensen en maatschappelijke verbanden samen.

De gemeente heeft dus een bescheiden rol en heeft vooral als taak de kracht in de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning sneller nodig dan de ander. En voor kwetsbare mensen die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet.

Inwoners moeten een beroep kunnen doen op de overheid als hun vrijheid, veiligheid of bestaanszekerheid in het geding is. Om die reden is het goed dat de overheid op een aantal belangrijke terreinen ook grenzen aangeeft, handhaaft, normeert en kadert.

1.1 Vertrouwen

Het vertrouwen in de politiek en in de overheid staat onder druk. De ChristenUnie ziet dat en neemt dat serieus. Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf als eerste verantwoordelijkheid neemt.

De ChristenUnie is in haar werk in de gemeenteraad gericht op luisteren en samenwerken. Het innemen van standpunten in de raad wordt primair bepaald door de uitgangspunten van de partij, die o.a. zijn vastgelegd in het programma. De fractie wil als betrouwbaar en constructief bekend staan.

De ChristenUnie wil bijdragen aan het (verder) herstel van vertrouwen door:

- + Open, herkenbaar en betrokken aanwezig te zijn in onze gemeente.
- + In te zetten op goede relaties met burgers en tussen openbaar bestuur en burgers.
- + Eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen.
- + Er voor te zorgen dat politieke processen zoveel mogelijk in de openbaarheid plaatsvinden.
- + Het onderwerp integriteit continu aandacht te geven: Raad en college bespreken tenminste elke twee jaar het onderwerp integriteit, zodat dilemma's regelmatig besproken worden.

Concrete voorstellen

- + De ChristenUnie wil dat op plekken waar veel jongeren komen, bijvoorbeeld op de middelbare scholen, tijdens verkiezingen een stembureau te vinden is. Goed voorbeeld zien, doet goed volgen.

- + We zetten in op het maken van een raadsprogramma aan het begin van de raadsperiode zodat er voor alle partijen ruimte is voor invloed op beleid.
- + Het aantal wethouders in het college moet worden afgestemd op de hoeveelheid werk en een redelijke taakbelasting.
- + De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente geven we blijvend hoge prioriteit.

1.2 De gemeente, dat zijn we samen

De ChristenUnie wil dat inwoners zoveel mogelijk zelf verantwoordelijkheid nemen voor het eigen handelen en - samen met anderen en de overheid - de zorg voor de samenleving oppakken.

De gemeente moet daarom open staan voor initiatieven van inwoners, instellingen, bedrijven en kerken. Vooral als die het algemeen belang op het oog hebben. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijv. coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of buurtbeheer. Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente. Kortom dat vraagt een college en raad die durven los te laten.

De ChristenUnie wil blijven inzetten op het meedenken van en samenwerken met inwoners, platforms en comités voorafgaande aan beleidsvorming in de raad. Waar dat nodig is stelt de gemeenteraad vooraf heldere kaders over mogelijkheden en onmogelijkheden, betrokkenheid van raadsleden en bijvoorbeeld budget. De ervaringen opgedaan met het proces van "De Binder bindt" vragen een vervolg. De manieren om inwoners te betrekken bij de besluitvorming moeten aanvullend zijn op het mandaat dat via de verkiezingen door de inwoners is gegeven. Juist bij belangentegenstellingen is het de gemeenteraad, die als hoeder van het algemeen belang, knopen doorhakt. Het lokaal bestuur blijft eindverantwoordelijk. (Raadgevende) referenda zijn geen oplossing bij complexe politieke vraagstukken.

De consentmethode verdient het breder ingezet te worden. Dat betekent dat alle belanghebbenden met elkaar in gesprek gaan en (zoveel als mogelijk) bezwaren worden weggenomen, zodat geen eindeloze gerechtelijke procedures nodig zijn. Het is belangrijk dat dit ook als uitgangspunt geldt bij de uitwerking van de Omgevingswet.

Gemeente en inwoner

De gemeente heeft een aantal belangrijke kerntaken, zoals veiligheid, (jeugd-)zorg, maatschappelijke ondersteuning, ruimtelijke ordening en duurzaamheid. Zelfs bij die taken waar zij een primaire verantwoordelijkheid heeft, zoekt zij steeds zoveel mogelijk samenwerking met de samenleving (inwoners, bedrijven, organisaties, kerken, scholen enzovoort).

Dorpen als lokale gemeenschap

De ChristenUnie waardeert dorpen ('kernen') en buurten als lokale gemeenschap en hecht aan het eigene en de vitaliteit van de lokale gemeenschap. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van dorpen te betrekken bij zaken die hen raken.

Voor het verder vormgeven van het dorpsgericht werken kiest de ChristenUnie voor het inzetten van de dorpsambassadeurs, die samenwerken met de dorpscoördinator. Dit zijn mensen die met beide benen in de dorpsamenleving staan en een makkelijke toegang hebben tot ambtenaren, raadsleden en wethouders. Voor het dorpsgericht werken is het noodzakelijk beleidsvrijheid en budget beschikbaar te hebben om dorpsprojecten slagvaardig te kunnen aanpakken.

Concrete voorstellen

- + Ruimte voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen (bijv. in coöperaties) op het gebied van duurzaamheid, energie, zorg, lokale economie of buurtbeheer.
- + Indieners van burgerinitiatieven worden niet van het kastje naar de muur gestuurd. De gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem, verder zijn onder andere presentatie via informatieavonden of een agenderingsverzoek via raadsleden opties.
- + Meer vertrouwen, minder regels: Elk jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden.
- + Het dorpsgericht werken wordt verder ontwikkeld en halverwege de raadsperiode geëvalueerd.
- + Geen (raadgevende) referenda, maar wel vroegtijdig open en eerlijk burgers betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen.
- + Voorafgaand aan burgerparticipatie bepaalt de raad heldere procesafspraken.
- + De gemeente gebruikt bij schriftelijke communicatie met inwoners taal die voor alle inwoners helder en begrijpelijk is. (taalniveau B1, www.bureautaal.nl)

Samenwerking

De ChristenUnie wil minder bestuurlijke drukte. Bestuurlijke samenwerkingsverbanden zoals gemeenschappelijke regelingen (WGR) vragen om een blijvend kritische houding. De individuele gemeente moet daarbij eigen beleidsruimte kunnen hebben. Het systeem van door de raad aangewezen raadsrapporteurs is een redelijk instrument zodat de raad beter zicht en controle kan houden op besluiten die een WGR neemt.

Concrete voorstellen

- + Keuzes voor schaalvergroting (samenwerking met andere gemeenten in allerlei gradaties) worden gemaakt op basis van inhoud, kwaliteit, draagvlak en herkenbaarheid.

- + De ChristenUnie staat (bij gemeentegrens overschrijdende beleidsthema's) open voor samenwerking met andere gemeenten met behoud van eigen autonomie (bijvoorbeeld via het lidmaatschap van U10).
- + De ChristenUnie steunt (het wettelijk mogelijk maken van) initiatieven die kaderstelling en controle rondom samenwerkingsverbanden versterken.

1.3 Financiën

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Structurele uitgaven, zoals voor wegen en onderwijshuisvesting, moeten kunnen worden betaald uit vaste inkomsten. Alle burgers betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting (ozb). Uiteraard is er voor mensen met weinig financiële draagkracht, kwijtschelding mogelijk.

In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeenten flink uitgebreid in het sociale domein. De invoering van de omgevingswet (pas voorzien voor 2021) moet worden voorbereid. Deze taken brengen financiële risico's met zich. Dat vraagt om beperking van die risico's.

Politiek is kiezen

Inzichtelijke documenten, zoals de kadernota, de begroting, bestuursrapportages en de jaarrekening geven inzicht in welke prestaties voor de beschikbare financiën worden uitgevoerd en zijn gerealiseerd. Publieke middelen zijn per definitie schaars; er zijn altijd meer wensen dan er geld beschikbaar is. Het is de taak van de gemeenteraad om zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen af te wegen. Bij onverhoopt noodzakelijke bezuinigingen moeten de posten die te maken hebben met de nood van individuele burgers, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen worden ontzien. De gemeente koopt duurzaam (waar onder fairtrade valt) en circulair (met aandacht voor het hoogwaardig hergebruik van grondstoffen, materialen en componenten) in. Keuzes en resultaten zijn meetbaar.

De gemeente als ambtelijke organisatie moet blijven werken aan doelgerichtheid en efficiëntie. Externe inhuur wordt zoveel als mogelijk voorkomen. Rekenkameronderzoeken kunnen daarbij behulpzaam zijn, mits ze gericht worden ingezet en geen (politiek) doel op zich worden.

Duurzame investeringen in het verleden hebben de schuldenlast van de gemeente sterk vergroot. Het is duurkoop om het investeringsniveau tot nul terug te brengen. Tegelijkertijd is het wijs de schuldenlast in een aanvaardbaar lange termijn tempo te verminderen.

Concrete voorstellen

- + De ChristenUnie is voor experimenten met burgerbegrotingen waarbij het budgetrecht van de raad overeind blijft.
- + De cijfers moeten begrijpelijk en inzichtelijk zijn.

- ⊕ Daarnaast willen we weten of met het geld de doelen zijn gehaald. Zinnige en periodiek gemeten lokale prestatiecijfers vormen daarvan een onderdeel. Dan valt na te gaan welke prestaties zijn geleverd tegen welke kosten. De raad en onze inwoners worden van tijd tot tijd betrokken bij de actualisering van prestatiecijfers.
- ⊕ De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie. Met het oog op het terugbrengen van de schuldenlast van de gemeente (ontstaan door het tot stand brengen en in stand houden van een hoog voorzieningenniveau) en bij onverhoopte noodsituaties in het sociale domein is het aanvaardbaar de OZB boven het inflatieniveau te verhogen.
- ⊕ De dienstverlening van de gemeente (o.a. leges) zijn voor zover mogelijk kostendekkend.
- ⊕ Bij het inkoopbeleid zijn duurzame criteria een harde eis (fair trade, social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemen en door het mogelijk te maken dat (zorg)inkooporganisaties cao-lonen kunnen volgen).
- ⊕ Bezuinigen door kritisch te zijn op:
 - Bekostigen van 'prestigeprojecten'
 - Subsidiëren van organisaties en activiteiten die ook met privaat geld kunnen worden gefinancierd
 - De inhuur van externe projectmanagers, adviesbureaus e.d.

1.4 Privacy

Bescherming van persoonsgegevens

Voor een goede vervulling van de toegenomen wettelijke taken en verplichtingen heeft de gemeente de beschikking over veel gevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren. Onduidelijke privacyregels leiden ertoe dat zorgverleners de veilige kant kiezen en daarmee goede hulpverlening in de weg staan. Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Burgers hebben daar recht op: het recht op bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht en burgers moeten daarom goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt.

Vanaf 25 mei 2018 geldt in alle EU-lidstaten in plaats van de huidige nationale wetten één privacywet: de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze wet legt de gemeente de verplichting op om aantoonbaar alles in orde te hebben voor wat betreft de bescherming van persoonsgegevens. De gemeente moet op tijd zijn voor deze wetgeving. Vanaf 1-10-2017 geldt het document Algemeen Privacybeleid gemeente UH.

Concrete voorstellen

- ⊕ Elke medewerker van de gemeente die gevoelige persoonsgegevens verwerkt volgt een privacytraining of heeft een dergelijke training gevolgd.
- ⊕ Cliënten en medewerkers in het sociaal domein zijn op de hoogte van de regels inzake geheimhoudingsplicht en er gelden heldere gedragsregels voor geheimhouding van persoonlijke gegevens.

- ⊕ Medewerkers in het sociaal domein ontvangen werkinstructies om een zorgvuldige omgang met gevoelige persoonsgegevens te waarborgen.
- ⊕ Medewerkers in het sociaal domein wijzen cliënten zowel schriftelijk als mondeling op hun rechten op het gebied van privacy.
- ⊕ Het vergroten van het privacybewustzijn in de gemeentelijke organisatie moet een belangrijk onderdeel uitmaken van de werkzaamheden van de Functionaris voor Gegevensbescherming en/of Privacy Officer.
- ⊕ De gemeente beschikt over actuele privacyreglementen.
- ⊕ Niet de angst voor boetes, maar een intrinsieke motivatie om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens moet de basis vormen voor het voldoen aan privacywetgeving.

Hoofdstuk 2: Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Als inwoner van de Utrechtse Heuvelrug wilt u veilig kunnen leven. Helaas is dat ook in onze gemeente niet vanzelfsprekend. De overheid heeft de taak om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden.

Elke buurt heeft een eigen aanpak nodig en inwoners moeten betrokken zijn bij het formuleren daarvan. Juist burgers, winkeliers, scholen, politie en woningcorporaties dragen bij aan goede buurten. Dat zijn buurten waarin jongeren veilig naar school gaan en ruimte hebben om te spelen of samen te komen, waarin mensen met een gerust hart wonen, werken en winkelen en waarin ouderen zonder zorg over straat kunnen, actief kunnen zijn en voluit van het leven kunnen genieten.

2.1 Een veilige samenleving

Ook bij de aanpak van veiligheidsproblemen toont de ChristenUnie haar hart voor de samenleving. Hard waar het moet, zacht waar het kan, maar altijd met een hart. De ChristenUnie heeft aandacht voor slachtoffers en hun omgeving en stimuleert een effectieve, op herstel gerichte, aanpak van daders.

De gemeente stelt van tijd tot tijd een integraal veiligheidsbeleid vast, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende buurten. Betrokkenheid van inwoners en organisaties is van groot belang bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten bij de oplossing daarvan.

In een veiligheidsplan staan (buurtgerichte en concrete) doelen en verantwoordelijkheden van de organisaties die in samenwerking een rol spelen bij veiligheid. De ChristenUnie wil dat het integraal veiligheidsplan zo tijdig door de raad wordt vastgesteld, dat de gemeente invloed kan uitoefenen op het vaststellen van de prioriteiten voor de politie.

Minstens één keer per jaar moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester, politie en openbaar ministerie waarin gesproken wordt over resultaten. Daarbij wordt ook verslag gedaan van de inzet van mensen en middelen, onderlinge samenwerking, aanrijdtijden e.d. van politie, brandweer en ambulances. De gemeenteraad moet een stevige vinger aan de pols houden bij beleid dat naar de veiligheidsregio's is verplaatst. Onder andere met het oog op goede en betaalbare brandweezorg. Brandweervrijwilligers zijn een kostbaar bezit en daar moeten we zorgvuldig mee omgaan.

Burgers worden, als oren en ogen van de politie, actief betrokken bij de veiligheid op straat, in de buurt en in huis. Dit kan door de inzet van Burgernet en van internet, zoals WhatsApp-groepen in de buurt.

Cameratoezicht kan soms noodzakelijk zijn. De ChristenUnie wil het beperkt (proportioneel) toepassen en inbedden in goede wetgeving (privacy) en in een goede cyclus van beleid, uitvoering en evaluatie.

De ChristenUnie stimuleert dat inwoners gemakkelijk melding kunnen maken van overlast en van crimineel gedrag (via een buurt-WhatsApp-groep of de wijkagent), waarbij de politie contact legt met de melder over de resultaten.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de wijkagent als aanspreekpunt voor burgers in de buurt en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente toe om problemen in de buurt concreet aan te pakken.

Gevoelens van onveiligheid kunnen ook ontstaan door verwijdering tussen bevolkingsgroepen, bijvoorbeeld allochtone en autochtone Nederlanders of jongeren en ouderen. Als lokale overheid zetten wij in op sociale cohesie en integratie (van nieuwkomers) in onze samenleving.

Concrete voorstellen

- ⊕ Er wordt ingezet op blijvende beschikbaarheid en zichtbaarheid van de buurtagent.
- ⊕ Inwoners worden (zo nodig per buurt) betrokken bij het opstellen van het veiligheidsplan en de prioriteiten.
- ⊕ De burgemeester zorgt voor lage drempels voor het doen van (anonieme) aangifte en voor goede terugkoppeling door politie.
- ⊕ De kosten van vandalisme worden verhaald op daders. De gemeente publiceert regelmatig de resultaten hiervan en de omvang van de schade ten gevolge van vandalisme door middel van een 'vandalismemeter'.
- ⊕ Betrek burgers bij veiligheid in hun directe omgeving d.m.v. Burgernet, en Buurtpreventie-apps.
- ⊕ In de werving van vrijwilligers komt (nog meer) accent op de werving van vrouwelijke brandweerlieden.
- ⊕ De gemeente bevordert de sociale cohesie actief door budget beschikbaar te stellen voor buurtinitiatieven.
- ⊕ De gemeente houdt tenminste de huidige capaciteit aan Bijzondere Opsporingsambtenaren (BOA's) in stand.

Drugs en drank

Mensen zijn geschapen door God. Zij zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en hun waardigheid kwijt te raken.

De ChristenUnie wil de aanwezigheid van coffeeshops, illegale teelt en het gebruik van drugs en alcohol actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen. De gemeente moet bij aanwezige coffeeshops actief handhaven op de landelijk vastgestelde AHOJ-GI-criteria (verboden om: te afficheren, harddrugs te verhandelen, overlast te veroorzaken, jeugd onder de 18 toe te laten of aan hen te verkopen, grote hoeveelheden te verhandelen en het ingezetenencriterium). Ook moet het afstandscriterium (minimaal 250 meter tot scholen) opgenomen worden in het lokale coffeeshopbeleid en wordt hier strikt op gehandhaafd.

Tegen illegale hennepkwekerijen wordt hard opgetreden. Het dumpen van drugsafval levert grote milieuschade op en gaat gepaard met illegaliteit en criminaliteit. De ChristenUnie wil dat onze gemeente zich in de provincie sterk maakt voor een taskforce drugs om druggerelateerde criminaliteit en overlast aan te pakken.

Met de Drank- en Horecawet van 2013 is de nodige ervaring opgedaan met gemeentelijke handhavingstaken. Deze handhaving vraagt om voldoende beschikbare en goed geschoolde handhavers. Wij vragen extra alertheid op de handhaving van leeftijdsgrenzen. De ChristenUnie wil dat de strijd tegen drankmisbruik gevoerd wordt samen met winkeliers, scholen, ouders, kerken, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen.

Concrete voorstellen

- + De gemeente organiseert (zo nodig samen met andere gemeenten) voldoende toezichtcapaciteit voor de Drank- en Horecawet. De gemeente gebruikt hiervoor regelmatig mystery guests.
- + *Happy hours* in de horeca en reclamestunts voor alcoholische dranken worden via convenanten of via de APV aan banden gelegd. Verkoop van alcohol aan jongeren wordt tegen gegaan door ID-controle of met apparatuur die de caissière helpt.
- + De gemeente maakt zich in de provincie sterk voor een taskforce drugs om druggerelateerde criminaliteit en overlast aan te pakken.

Radicalisering

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in onze gemeente in vrijheid en veiligheid leven. Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter. Radicalisering ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden.

Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) burger. Aanpak van radicalisering bestaat daarom tegelijk uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar vooral ook een maatschappelijk vraagstuk, dat vraagt om ontmoeting en wederzijds contact.

Concrete voorstellen

- + In de Utrechtse Heuvelrug is er integrale aanpak om radicalisering tegen te gaan.
- + De gemeente is alert op signalen van radicalisering en grijpt tijdig in.

Mensenhandel en uitbuiting

Mensenhandel komt niet alleen in de prostitutie voor maar ook in de horeca, de agrarische sector en productiewerk in de vorm van economische uitbuiting. Alle mogelijkheden om mensenhandel en uitbuiting tegen te gaan, moet de gemeente benutten. Dat betekent dat de

verschillende gemeentelijke diensten goed samenwerken en alert zijn op signalen van mensenhandel en daarbij samenwerken met de partners zoals politie en OM.

Ondermijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld

(Grootschalige) criminele organisaties hebben het voorzien op onder andere de ontwikkeling van onroerend goed in de gemeente. Criminelen gebruiken (soms recreatief) vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. Door een oplettende houding van gemeentebesturen kunnen zij deze ontwikkelingen op het spoor komen. Bijvoorbeeld door aandacht te schenken aan het gebruik van winkelpanden (kap- en massagesalons) of horecapanden die aanwezig zijn op een manier die nauwelijks rendement kan opleveren. De ChristenUnie is er voorstander van de gemeente zo goed en gericht mogelijk het middel toetsing van de integriteit van houders en/of aanvragers van vergunningen en subsidies (wet Bibob) inzet om dergelijke zaken tegen te gaan. De gemeente werkt hierbij nauw samen met het Bureau Regionale Veiligheidsstrategie (www.rvsmiddennederland.nl).

Concreet voorstel

- ⊕ Het inzetten van de wet om meer zicht te krijgen op verwevenheid tussen boven- en onderwereld krijgt meer prioriteit. Daarvoor dient de wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob).

Hoofdstuk 3: Zorg

Waar staat de ChristenUnie voor

De ChristenUnie gelooft in een samenleving die is gebaseerd op naastenliefde. Eén van de kenmerken van de samenleving van nu is dat bijna iedereen deel uit maakt van een of meerdere netwerken van mensen, zoals gezinnen, klassen in scholen, vriendengroepen, de straat en de buurt, online netwerken en sociale media. Tegelijk is er sprake van individualisme en van eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen. We hebben een periode van grote bezuinigingen en hervormingen gehad waardoor inwoners veel meer dan vroeger zelf verantwoordelijk zijn geworden voor het regelen van ondersteuning. Dit heeft geleid tot teleurstelling en zorgen. Er zijn ook mensen tussen wal en schip beland. De ChristenUnie blijft inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden.

Onze gemeente heeft in de afgelopen periode veel meer verantwoordelijkheden gekregen voor het leveren van goede en adequate zorg voor kinderen, jongeren en kwetsbare inwoners. Niet alles in dit proces is goed gegaan, maar de ChristenUnie steunt de veranderingen omdat het goed is om een samenhangend zorg- en preventieaanbod zo dicht mogelijk bij onze bewoners te organiseren. Wel is het goed te streven naar professionaliteit in de sociale wijkteams en eventuele extra scholing voor ambtenaren. Het is niet wenselijk dat ambtenaren indiceren in verband met het onderscheid capaciteit / deskundigheid en privacy. Aandachtspunten rond het functioneren van de sociale dorpssteams zijn de betrokkenheid van burgers, privacy, besluitvormingskracht en de kennis van de jeugdhulp en armoede.

De gemeente sluit telkens voor een jaar contracten met aanbieders op het gebied van jeugdzorg, Wmo en beschermd wonen. De ChristenUnie wil die inkoop meer integraal organiseren, met behoud van de keuzevrijheid voor de cliënten. Dus één contract voor alle domeinen, om te benadrukken dat de Utrechtse Heuvelrug uitgaat van de leefwereld van mensen en niet van de wettelijke kaders.

3.1 Volksgezondheid

Gezondheid is van invloed op prestaties op school, op het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst en vooral een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie zorgen we ervoor dat mensen (langer) gezond blijven. Wij willen dat jongeren gezond en vrij van verslaving opgroeien.

De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding van de (regionale) gezondheidsdienst (GGD) en daarmee voor het uitvoeren van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg.

De levensverwachting van inwoners verschilt regelmatig per buurt. De ChristenUnie maakt zich daar zorgen over en zet zich in om deze verschillen tegen te gaan.

Concrete voorstellen

- + De gemeente brengt de verschillen per buurt of dorp in levensverwachting in kaart.
- + In alle buurten en dorpen wordt er in overleg met de inwoners (op maat) voor jong en oud ingezet op preventie in de vorm van leefstijlverbetering.
- + De gemeente gaat door met het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG).
- + De gemeente stelt voor het ontwikkelen van het lokale gezondheidsbeleid en voor het bepalen van prioriteiten, een gemeentelijke gezondheidsprofiel of verschillende buurtgezondheidsprofielen op.

3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners

De ChristenUnie is groot voorstander van zorg die dichtbij is georganiseerd. Zorg op een menselijke schaal en met een menselijk gezicht.

De komende tijd zal de gemeente vol moeten inzetten op het weghalen van de schotten tussen hulp, zorg en participatie en het voorkomen en verminderen van bureaucratie. Dat vraagt om professionaliteit, gestructureerd handelen en daadkracht in de wijkteams die adequaat administratief worden ondersteund.

De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van burgers. Een keukentafelgesprek is een gesprek waarin de zorgvrager zelf aangeeft wat hij of zij nodig heeft, welke richting van hulpverlening wordt ingezet, wie kan helpen en ondersteunen bij het hervinden van de eigen kracht. Medewerkers die namens de gemeente gesprekken voeren met hulpvragers (bijvoorbeeld in sociale dorpssteams en keukentafelgesprekken) wijzen voorafgaand aan dat gesprek op het recht van de cliënt op gratis onafhankelijke cliëntondersteuning (bijvoorbeeld via MEE). Verder hebben deze medewerkers mandaat om toezeggingen te doen over schuldhulpverlening, indicaties voor respijtzorg, Wmo-voorzieningen en jeugdhulp. Alleen dan wordt integraal indiceren mogelijk.

In toenemende mate wordt er een beroep gedaan op hulpverlening binnen de kerken. Kerken pakken vaker maatschappelijke taken op. Deze constructieve rol en toegevoegde waarde vragen, met inachtneming van de scheiding tussen kerk en staat, om wederzijds respect en om versterking van de contacten tussen overheid en kerken (diaconieën).

Concrete voorstellen

- + Bij aanvragen van inwoners voor ondersteuning door de gemeente wordt een gesprek gevoerd met de aanvrager, samen met andere gezinsleden, mantelzorgers en/of een onafhankelijke cliëntondersteuner.
- + Integrale afwegingen worden gemaakt in één beschikking voor zowel Wmo, jeugdhulp, participatiewet, minimabeleid, enz.
- + De aanvrager wordt indien gewenst actief ondersteund door een onafhankelijke adviseur bij het formuleren van een hulpvraag en bij het kiezen van de juiste oplossingen.

- + De ChristenUnie wil meer aandacht voor het toepassen van Eigen-krachtconferenties en/of het familiegroepsplan.
- + Een persoonsgebonden budget (pgb) is één van de instrumenten om passende zorg onder regie van de zorgvrager aan te vragen. De ChristenUnie wil dat pgb-gebruik door de gemeente veel meer dan nu wordt benoemd, aangeboden en royaal wordt uitgevoerd. Tevens moet de informatievoorziening over het pgb sterk worden verbeterd. Zo hebben zorgvragers altijd de mogelijkheid om naar eigen behoefte identiteitsgebonden of andere noodzakelijke zorg in te kopen ook als deze niet gecontracteerd is.
- + Er is structureel overleg tussen kerken (diaconieën) en de gemeente om kerken een volwaardige plaats te geven in de sociale structuur van de dorpen.
- + De eigen bijdragen voor zorg/ondersteuning worden verlaagd dan wel afgeschaft, mede gelet op het voorkomen van zorgmijding.
- + De effecten van de (zeer) beperkte verstrekking van huishoudelijke hulp via de gemeente worden van tijd tot tijd in kaart gebracht en met de Raad gedeeld.
- + De ChristenUnie pleit voor een ruimere verstrekking van basisuren voor huishoudelijke hulp (op basis van maatwerk).
- + De ChristenUnie wil meer hergebruik en delen van (zorg-)middelen (ook over gemeentegrenzen heen).
- + De gemeente werkt in overleg met onderwijs, bibliotheek of buurtteams aan de aanpak van laaggeletterdheid. De meerjarige opzet van een Taalhuis ondersteund door meerdere Taalpunten in onze gemeente is daarvoor noodzakelijk.
- + Stimuleer dat sociale dorpssteams inwoners actief bij hun activiteiten betrekken.
- + Stimuleer dat inwoners invloed hebben op de sociale dorpssteams (door een buurt/dorpsplan op te stellen).
- + Er dient (juist ook buiten kantoortijden) zorgaanbod beschikbaar te zijn om bij (acute) zorg- en hulpvragen van thuiswonende ouderen direct hulp te kunnen bieden.

Personen met verward gedrag

Het aantal personen met verward gedrag op straat neemt toe. Er zijn veel minder GGZ-bedden, en problemen worden niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit. De ChristenUnie wil bijsturen waar nodig. Daarbij zet de gemeente in op meer passende vormen van zorg. Mensen die verward gedrag vertonen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel, ze verdienen de aandacht van omgeving en hulp. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens die 'anders' zijn.

Concrete voorstellen

- + Samen met de GGZ worden afspraken gemaakt hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen worden ondersteund, hoe netwerken betrokken worden en wordt voorkomen dat mensen afhankelijk worden van de GGZ.
- + Het is wenselijk dat een psycholance in onze gemeente inzetbaar is.
- + De dementie-vriendelijke aanpak wordt verder gestimuleerd in alle dorpen. Daarbij is van groot belang dat er voorzien wordt in voldoende casemanagers.

- + De politie, de GGZ, de Spoedeisende Hulp-afdeling van het ziekenhuis en de sociale dorpsteams maken afspraken over wat te doen bij het aantreffen van mensen met verward gedrag. Voorkomen wordt dat deze mensen in een politiecel terecht komen.
- + We investeren in beschermd wonen en in de zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen: 24/7 ambulante psychische zorg in de buurt, inloophuizen en time-out voorzieningen voor kortdurende opname.

Mantelzorgers

Dagbesteding en respijtzorg zijn belangrijk om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen. Daarom zet de ChristenUnie in op respijtzorg, ondersteuning, waardering van de mantelzorger en het proactief benaderen van mensen die mantelzorger zijn geworden.

Concrete voorstellen

- + De gemeente biedt een ruim aanbod in mantelzorgondersteuning, waaronder mogelijkheden voor de mantelzorger om tijd aan zichzelf te besteden zonder te zorgen voor een ander (respijtzorgvoorziening), zie bijvoorbeeld: www.zorgvooreenanderetten-leur.nl/respijtzorgvoorzieningen.
- + Voor mantelzorgers zijn extra (voordelige) uren huishoudelijke hulp beschikbaar
- + Jongeren die mantelzorger zijn worden optimaal ondersteund vanuit de Wmo, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben.
- + De gemeente faciliteert de coördinatie van informele zorg (vrijwilligers).

Vrijwilligers

De gemeente kent vele vrijwilligers en is trots op al het werk wat vrijwilligers verzetten. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde binnen onze samenleving. Daarom wil de gemeente vrijwilligerswerk faciliteren en niet moeilijker maken door extra regels of beperkingen. Dit geldt voor het doen van vrijwilligerswerk naast een uitkering, maar ook voor het geven van mantelzorg naast een baan en het activeren van vluchtelingen door middel van vrijwilligerswerk. De stichting Welnuh is opgeheven, maar haar taken zijn verdeeld. De organisaties die het hebben overgenomen moeten naar behoefte worden ondersteund voor het coördineren, stimuleren en uitvoeren van het vrijwilligersbeleid en de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers.

Concrete voorstellen

- + Vrijwilligers kunnen, indien nodig, een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen
- + De ChristenUnie vindt goed vrijwilligerswerk onontbeerlijk en de gemeente moet het stimuleren en coördineren van dit werk naar behoefte ondersteunen.
- + Bijstandsgerechtigden en vluchtelingen moeten worden gestimuleerd vrijwilligerswerk te doen, niet afgeremd.

Iedereen telt mee en doet mee

In de afgelopen periode is het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap,

mede dankzij inspanningen van de ChristenUnie, geratificeerd. Een inclusieve samenleving is daardoor dichterbij gekomen. Maar de ChristenUnie wil verder. Mensen met een beperking moeten mee kunnen doen. Ook daarvoor wil de ChristenUnie zich vol inzetten. Om projecten op dit terrein te gaan uitvoeren en belemmeringen weg te nemen is een lokale Inclusie agenda opgesteld.

De gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners. Onze gemeente zoekt actief naar mogelijkheden om mensen met een beperking te laten sporten.

Concrete voorstellen

- + De lokale inclusie agenda (vastgesteld door de Raad in juni 2017) wordt voortvarend uitgevoerd om zo werkelijke stappen te maken naar de inclusieve samenleving.
- + Per dorp wordt door de gemeente in overleg met ervaringsdeskundigen in de komende periode een schouw gehouden om fysieke belemmeringen in de openbare ruimte op het spoor te komen. Vervolgens worden daarvoor adequate oplossingen gezocht.

Langer zelfstandig

Steeds meer mensen met een zorgvraag willen langer thuis blijven wonen. Woningen moeten dus geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De ChristenUnie vindt dat de onze gemeente daarin, samen met woningeigenaren en woningcoöperaties een grote verantwoordelijkheid heeft.

Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten. Het sluiten en centreren van voorzieningen is voor de ChristenUnie dan ook een punt van zorg en aandacht.

Concrete voorstellen

- + Voor woningeigenaren is van tijd tot tijd voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning beschikbaar.
- + De Blijverslening, waardoor ouderen gemakkelijker hun woning levensloopbestendig kunnen maken, moet als nieuw beleidsinstrument (sinds mei 2017) van tijd tot tijd onder de aandacht van de doelgroep worden gebracht.
- + Er komen afspraken met woningcorporaties om woningen geschikt te maken voor bewoners die meer faciliteiten voor zwaardere zorg nodig hebben.
- + De openbare ruimte moet veilig en toegankelijk zijn en ruimte bieden voor ontmoeting.

Ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren van de samenleving zoals die nu is. Daarom verdienen ouderen aandacht en steun, juist in deze tijd. Veel ouderen functioneren prima en weten lang hun weg zelfstandig of met zelf georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of

geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich in om eenzaamheid te bestrijden.

- + In overleg met de buurt, diaconieën of verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een sociale functie open kunnen blijven, bijvoorbeeld door zelfbeheer.
- + De ChristenUnie heeft zich sterk gemaakt voor het openhouden van Zwembad Woestduin tot 2036. We leven nu in een prachtige gemeente met drie zwembaden. Maar er is meer beweging en sport nodig. Daarom wordt sport en bewegen voor ouderen een speerpunt in het gemeentelijke sportbeleid.
- + De ChristenUnie wil dat ouderen ouder dan 75 jaar standaard een bezoek krijgen vanuit de sociale dorpssteams om (verborgen) problemen, zoals eenzaamheidsproblematiek op te sporen.
- + Zingeving is bij gesprekken met ouderen met een zorgvraag (keukentafelgesprek) een onderwerp dat bespreekbaar moet zijn. De gemeente maakt hiervoor ook gebruik van deskundigheid van kerken of andere organisaties.
- + De website van de gemeente moet 'ouderenproof' zijn.
- + Per buurt of dorp is er een actuele sociale kaart, die ook in gedrukte vorm beschikbaar is. Op die kaart is de informatie te vinden over organisaties en activiteiten rond wonen, zorg & welzijn, werk & inkomen, kinderen en jeugd in die buurt of dorp.
- + Samen met de bibliotheek worden cursussen aangeboden om ouderen zo nodig meer digitaal-vaardig te maken.
- + Er is behoefte aan een huisartsenpost in de poli van het Diaconessenhuis in Doorn, plus een nachtapotheek in het Diaconessenhuis in Zeist.

Opvangvoorzieningen dak- en thuislozen

De gemeente heeft de verplichting mensen die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden hetzij in onze eigen dan wel omliggende gemeenten. Opvang heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid.

Concrete voorstellen

- + Er is voldoende en adequate opvang voor dak- en thuislozen. Niemand in de Utrechtse Heuvelrug slaapt buiten zijn/haar wil op straat.
- + Opvang voor dak- en thuislozen is zo kort en zo sober mogelijk. Cliënten worden zo mogelijk verplicht via een hulptraject stappen te zetten om het eigen leven weer op te pakken.
- + Jongeren en gezinnen in de opvang krijgen speciale aandacht.
- + De gemeente zorgt voor (eventueel tijdelijke) woonvormen voor mensen met een acute woonbehoefte, bijvoorbeeld door scheiding of schulden.

3.3 Zorg voor vluchtelingen

Onze gemeente is verantwoordelijk voor goede opvang van vluchtelingen. Mensen die huis en haard hebben verlaten moeten een veilig onderkomen krijgen. We zijn ons er van bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is. Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren, maar ook dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij. De ChristenUnie pleit allereerst voor meer gespreide, kleinschalige opvang van vluchtelingen. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) verdienen bijzondere aandacht. Het percentage dat voor problemen zorgt en een opleiding niet afmaakt is hoog.

De gemeente moet de taakstelling voor huisvesting van statushouders halen, maar moet ook bewaken dat dit niet tot verdringing op de huizenmarkt leidt. Dit kan door (tijdelijk) extra huisvesting te realiseren (bijvoorbeeld door het verbouwen van bijvoorbeeld kantoorpanden tot woningen, mede in overleg met het provinciebestuur). 'Asielzoekerbuurten' of 'vluchtelingenflats' zijn absoluut onwenselijk, daarom is spreiding belangrijk.

Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Mogelijkheden om actief kennis te maken met en deel te nemen aan de maatschappij helpen nieuwkomers bij hun integratie. Initiatieven vanuit de samenleving die hiervoor georganiseerd worden, verdienen aanmoediging en ondersteuning. Belangrijk is tegelijk dat nieuwkomers leren dat de Nederlandse normen en waarden leidend zijn.

Bed, bad en brood

De ChristenUnie vindt dat iedereen recht heeft op onderdak. Dat geldt ook voor uitgeprocedeerde asielzoekers en staatlozen. Zolang de buitenschuldregeling onvoldoende werkt of landen van herkomst onvoldoende meewerken aan terugkeer mogen uitgeprocedeerden daar niet de dupe van zijn. Onze gemeente moet (in samenwerking met andere gemeenten) tenminste minimale opvang (bed, bad en brood) bieden, ook wanneer de landelijke regeling hiervoor is stopgezet. In het algemeen is de ChristenUnie tevreden over het door onze gemeente gevoerde vluchtelingenbeleid.

Concrete voorstellen

- + De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid voor het, verspreid over de buurten, huisvesten van statushouders. Indien nodig worden er extra (tijdelijke) woningen of alternatieve woonvormen gerealiseerd.
- + Activiteiten vanuit de samenleving die taalbeheersing en participatie van nieuwkomers bevorderen worden omarmd en ondersteund.
- + Voor AMV'ers is er in overleg met het COA en het lokale onderwijs een voorschoolprogramma op de opvanglocatie.
- + De gemeente steunt (financieel) maatjesprojecten, omdat die bijdragen aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.
- + De gemeente schakelt het bedrijfsleven in en daagt hen uit statushouders in dienst te nemen.

- ⊕ De gemeente zorgt (in samenwerking met andere gemeenten) voor tenminste bed, bad en brood (en begeleiding!) voor uitgeprocedeerde asielzoekers zolang ze (nog) in Nederland zijn.
- ⊕ De uitvoering van het actieplan Nieuwkomers dat samen met alle betrokkenen is opgezet wordt enthousiast voortgezet.

Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Kinderen en jongeren hebben de toekomst. De gemeente Utrechtse Heuvelrug moet daarom inzetten op veilige en stimulerende gezinnen, scholen en buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben die zoveel mogelijk dicht bij huis en school kunnen krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

4.1 Zorg voor kinderen en jongeren

Investeren in gezinnen

Het is hoog tijd om meer aandacht te besteden aan sterke en liefdevolle gezinnen. De ChristenUnie wil dat stellen met kinderen tools aangereikt krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg zowel gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, als op de mentale voorbereiding van veranderingen in de relatie als gevolg van het vader- en moederschap.

Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben. Daarom willen we ouders ondersteunen door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden.

In de huidige cultuur zijn de verwachtingen van relaties hoog en tegelijkertijd is trouw in relaties niet vanzelfsprekend. De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Inzet op ondersteuning en preventie bij relatieproblemen is nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen. Met professionals uit het veld ontwikkelt de gemeente preventief (v)echtscheidingsbeleid, allereerst gericht op het laagdrempelig en vrijwillig versterken van relaties van alle ouders in onze gemeente, maar daarnaast ook op tijdige hulp als een scheiding onvermijdelijk is.

Concreet voorstel

- + Ouderschaps cursussen en informatie over relatieondersteuning moeten laagdrempelig beschikbaar zijn.

Effectieve ondersteuning

Door de jeugdzorg te decentraliseren heeft het Rijk het vertrouwen uitgesproken in gemeenten dat zij samen met de jeugdzorgaanbieders de jeugdhulp kunnen organiseren. Om de transformatie te laten slagen zal er verder ingezet gaan worden op preventie en vroegsignalering. Want ouders en kinderen zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is, zo licht of zo zwaar als nodig is. Hiervoor is nodig dat de zorgvrager, het gezin, samen met de omgeving en professionals een plan maakt.

In het hulpverleningstraject willen we namelijk de eigen kracht en de netwerken van gezinnen

inzetten en versterken.

Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die ondersteuning nodig hebben. Organiseer de zorg dichtbij plekken waar kinderen verblijven. Dit kan door het beter benutten van een goede verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg. De ChristenUnie pleit ervoor expertise in de kinderopvang of school te halen. Zo wordt ingezet op preventie en wordt voorkomen dat op termijn doorstroming naar duurdere en zwaardere vormen van zorg nodig is. Tegelijkertijd ondersteunt het de leerkracht die met zijn of haar zorgen over een kind, samen met de ouders, terecht kan bij een professional.

De ChristenUnie wil extra investeren in coaching, gastouders en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere hulpverleningstrajecten te voorkomen. Zorg dichtbij huis kan in veel gevallen een grote bijdrage leveren aan het oplossen van de problemen en soms uithuisplaatsing voorkomen.

Concrete voorstellen

- + Multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en daarbij is de aanpak van één gezin, één plan, één coördinator belangrijk.
- + Inkoop van jeugdhulp gebeurt niet alleen op prijs, maar vooral op kwaliteit en aansluiting bij identiteit.
- + Ouders/gezinnen worden actief gewezen op de mogelijkheid om via een PGB echt maatwerk (identiteitsgebonden of specialistische zorg) in te kunnen kopen als de gemeente deze zorg niet heeft ingekocht.
- + De samenwerking tussen (ambulant) jeugdwerk en politie bij de aanpak van overlastgevende jeugdgroepen wordt voortgezet.
- + Kinderen, jongeren, ouders en scholen worden betrokken bij het formuleren van een integrale visie op jeugdhulp.
- + De ChristenUnie wil extra inzet op initiatieven waarin ouders andere ouders ondersteunen, sprekende voorbeelden zijn buurtgezinnen (de Stichting Buurtgezinnen in Amerongen won in 2017 een Appeltje van Oranje), Home-Start en de Family Factory.
- + De gemeente biedt tienermoeders ondersteuning, zorg en begeleiding.
- + De gemeente ondersteunt de werving van pleegouders zodat kinderen, als dat wenselijk is, opgevangen kunnen worden in hun eigen omgeving.
- + Om gezondheidsproblemen tegen te gaan en het (sociaal) welzijn te bevorderen, zorgt de gemeente ervoor dat het bestaande Jeugdsportfonds wordt gevonden en gebruikt door de doelgroep, zodat ieder kind de mogelijkheid krijgt om te sporten.
- + De gemeente stimuleert voorlichting over digiveiligheid op scholen en aan ouders, zodat kinderen bewust en veilig leren omgaan met internet en sociale media.
- + De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in de jeugdzorg 18 jaar worden.

Kindermishandeling en huiselijk geweld

Kinderen hebben het recht om veilig te zijn, om beschermd te worden tegen kindermishandeling. De gevolgen van mishandeling zijn groot. Daarom is het belangrijk dat er extra wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en stoppen van kindermishandeling. Veilig Thuis, het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, moet laagdrempelig bereikbaar zijn en bekend bij alle inwoners van onze gemeente. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende hulp en/of een veilige opvang zijn. Opvang het liefst op een plek waar alle hulp onder één dak geboden kan worden. De registratie bij Veilig Thuis en bij de politie moet zo zijn dat het duidelijk is welke vorm van huiselijk geweld er speelt. Zo kan er snel passende handhaving en zorg ingezet worden.

- + Al bij de zwangerschap vindt er screening plaats op hoog-risicosituaties.
- + Consultatiebureaus bieden begeleiding in het omgaan met huilgedrag van baby's.
- + De ChristenUnie zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, sociaal dorpssteam en Veilig Thuis.

4.2 Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Het is een plek waar ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. De ChristenUnie is voor de actieve invulling van de vrijheid van onderwijs. Ouders moeten, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen. De gemeente moet de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden stimuleren.

Al het onderwijs is bijzonder. De scholen in de Utrechtse Heuvelrug zijn niet van de gemeente, maar van de samenleving. De gemeente en het onderwijs delen wel de maatschappelijke opdracht om kinderen en jongeren zich optimaal te laten ontwikkelen. In onze gemeente biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle leerlingen, onafhankelijk van de buurt waarin een school staat of van de financiële situatie van ouders.

De onderwijsbesturen zijn verantwoordelijk voor Passend Onderwijs. Het is heel belangrijk dat Passend Onderwijs, preventie en jeugdhulp goed op elkaar afgestemd worden en dat gezamenlijk datgene georganiseerd wordt wat voor de kinderen in onze gemeente nodig is. Zo wordt de professionaliteit van scholen en samenwerkingsverbanden benut. Denk aan het stellen van de diagnose waarbij alle omstandigheden worden bekeken (integraal indiceren).

Voor het versterken van preventie en vroegsignalering werkt de gemeente zoveel mogelijk faciliterend samen met professionals in het onderwijs, in de vroeg- en voorschoolse voorzieningen, het jongerenwerk en de dorpssteams.

Kleine scholen zijn vaak scholen die sterk geworteld zijn in hun omgeving. De ChristenUnie heeft zich zowel op landelijk niveau als op het niveau van de gemeenten altijd ingezet voor kleine scholen. Dat blijft de ChristenUnie in de komende tijd doen. Er is een sterke tendens in de samenleving om kinderen eerder te laten beginnen met leren. De ChristenUnie vindt dat dit een keuze is van ouders zelf. In het geval er sprake is van (taal)achterstanden wijzen

consultatiebureaus ouders actief op de mogelijkheden van vroeg- en voorschoolse voorzieningen.

De toenemende trend om onderwijsinstellingen en kinderopvang samen te voegen tot Integrale Kindcentra (IKC's) biedt aan de ene kant kansen om kinderen vanaf heel jong een doorlopende leerlijn aan te bieden. Tegelijk mag lokale of regionale samenwerking geen inbreuk vormen op de autonomie van besturen en de identiteit van scholen. Vrijheid van onderwijs vraagt een terughoudende overheid. Samenwerking is goed, samenwerking afdwingen niet.

Helaas ontstaan er regelmatig problemen bij de overgang van kinderen en jongeren van de ene naar de andere vorm van onderwijs. Om die reden stimuleert de gemeente, met oog en waardering voor de eigenheid en identiteit van scholen, samenwerking tussen voor- en vroegschoolse voorzieningen en het onderwijs, maar ook de samenwerking tussen het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs en het onderwijs dat daarop volgt. Zeker als het gaat om kwetsbare jongeren. Dit kan door bijvoorbeeld de inzet van vrijwillige mentoren.

Daarnaast wil de ChristenUnie dat onderwijs, overheid en arbeidsmarkt meer gaan samenwerken. Dat kan door actief de samenwerking te zoeken, maar bijvoorbeeld ook doordat de gemeente in haar aanbesteding aan plaatselijke aannemers de eis stelt dat stageplekken worden mogelijk gemaakt.

Kinderen en jongeren moeten naar school. De gemeente zet daarom maximaal in op het voorkomen van schooluitval. Zoveel mogelijk jongeren (tenminste 95%) in onze gemeente halen hun startkwalificatie.

Concrete voorstellen

- + De ChristenUnie wil dat de gemeente binnen de arbeidsmarktregio inzet op een goede aansluiting van het onderwijs, overheid en het bedrijfsleven in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Hierbij is vooral aandacht voor arbeidsmarktrelevante vmbo- en mbo-opleidingen, zoals gegeven op Schoonoord.
- + In onze gemeente krijgen kwetsbare jongeren uit het speciaal onderwijs de juiste begeleiding naar een waardevolle plek in onze samenleving bijvoorbeeld met behulp van stages of begeleiding door een coach.
- + De inspanningen van onze gemeente om te komen tot goede begeleiding van kinderen en het voorkomen van schooluitval of thuiszitten worden vergroot.
- + Er is extra begeleiding vanuit de sociale dorpsteams beschikbaar in samenwerking met het onderwijs voor overbelaste jongeren die door een complexe thuissituatie niet of weinig naar school gaan.
- + De ChristenUnie houdt vast aan het hanteren van de Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) normen bij de scholenhuisvesting. Deze zijn van belang voor de duurzaamheid en een goed binnenklimaat.

- De ChristenUnie wil dat de gemeente een jeugdlintje instelt en van tijd tot tijd deze onderscheiding uitreikt aan jongeren, die van waarde zijn geweest voor de samenleving. Voorbeeldgedrag van jongeren doet goed volgen.

Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen

Waar staat de ChristenUnie voor?

Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. In de Utrechtse Heuvelrug zijn enkele honderden werklozen en is het voor het merendeel van hen is het moeilijk om aan een baan te komen. Er zijn daarnaast teveel mensen die ondanks een of meer banen dichtbij of onder de armoedegrens leven.

We leven in één van de rijkste landen ter wereld, maar ook in Nederland is armoede en lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in onze gemeente aan zijn of haar lot mag worden overgelaten.

Dit vraagt niet alleen om een goede manier van omgaan met de sociale zekerheid maar vooral om het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen mensen zelf aan perspectief kunnen werken. De ChristenUnie zet zich in voor positief bijstandsbeleid door bijvoorbeeld experimenten met sociale coöperaties. Een sociale coöperatie is een organisatie van burgers met lage inkomens gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid. Zie bijvoorbeeld de webpagina: www.socialecooperatie.nl/over-de-sociale-cooperatie.

Aan het werk

De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn.

Voor mensen met beperkingen moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft hier zelf het goede voorbeeld in en stimuleert bedrijven hier ook actief in. Misbruik van 'gratis werk' (zoals werkervaringsplaatsen) dat ten koste gaat van reguliere arbeidsplaatsen moet worden aangepakt. Re-integratietrajecten die de kansen op betaald werk aantoonbaar verhogen worden gestimuleerd.

De ChristenUnie vindt het belangrijk aan te geven dat mensen meer zijn dan alleen hun verdienvermogen. Dit komt onder andere tot uiting door het behoud en omvorming van de BIGA. Vrijwilligerswerk of op een andere manier participeren in de samenleving kan, zeker voor het welbevinden van iemand, heel waardevol zijn.

Voor nieuwkomers is het voor een goede integratie van belang dat zij snel aan de slag kunnen. Ook hier geldt: hoe eerder, hoe beter. In onze gemeente wordt actief aan vluchtelingen maatwerk geboden om een opleiding te volgen, een leerwerktraject te doen of stage te lopen.

Concrete voorstellen

- + De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven en bijvoorbeeld het Werkgevers Servicepunt, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen.

- + De gemeente zoekt in samenwerking met de BIGA Groep en het bedrijfsleven naar kwalitatief goede en voldoende beschutte werkplekken.
- + Als de gemeente mensen helpt, bijvoorbeeld met een bijstandsuitkering, mag inzet van de betrokken mensen worden verwacht, bijvoorbeeld vrijwilligerswerk – passend bij hun interesse en talenten – en inspanning voor het zoeken van betaald werk. We moeten in ogenschouw houden dat veel mensen in de bijstand op het eerste gezicht onzichtbare gezondheidsproblemen hebben en hen stimuleren hierin hulp te zoeken.
- + Ondernemers en bedrijven die aantoonbaar succesvolle (re)integratietrajecten (leerwerktrajecten) bieden worden beloond (bijvoorbeeld: ze worden in het zonnetje gezet of krijgen een extra loonkostenbijdrage).
- + Omdat het belangrijk is dat mensen gaan bewegen en eventueel een taak op zich nemen, worden sportverenigingen (verder) betrokken bij integratie.
- + De gemeente zet zich in samenwerking met de sociale dienst en andere professionals en het maatschappelijk middenveld extra in om mensen met psychische klachten aan het (vrijwilligers-)werk te krijgen.
- + Het programma Ruggensteun en Vangnet wordt voortvarend uitgevoerd. Dit programma bevat activiteiten en aanbod van de gemeente voor de begeleiding naar werk, ondersteuning van de minima en chronisch zieken en schuldhulpverlening.

Armoede en preventie

Ook in Nederland is er sprake van armoede. In Nederland leven ruim 400.000 kinderen in armoede. Veelzeggend is dat 60 procent van deze arme kinderen, werkende ouders heeft. De ChristenUnie wil armoede bestrijden. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en armoede levert veel stress op.

Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat moet zoveel mogelijk worden doorbroken.

Concrete voorstellen

- + Er wordt doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en budgetbeheer aangeboden op ontmoetingsplekken in de buurten, zoals de bibliotheek of de cultuurhuizen.
- + De gemeente spreekt met woningcorporaties en energieleveranciers af dat betalingsachterstanden tijdig worden gemeld en er pas tot (dreigen met) afsluiting of huisuitzetting wordt overgegaan nadat eerst actief hulp is aangeboden, zeker bij gezinnen met kinderen.
De gemeente kijkt ook kritisch naar het eigen gedrag als schuldeiser.
- + Voor mensen met een laag inkomen (tot 120% van het minimumloon) wordt een collectieve zorgverzekering bedongen, met een aantrekkelijk tarief en scherpe randvoorwaarden, zoals o.a. een compensatie van of meeverzekerd eigen risico.
- + De compensatieregeling voor chronisch zieken en mensen met een beperking is afgeschaft. De gemeente evalueert (in regionaal verband) of lokale ondersteuning (via

het minimale leid) noodzakelijk is om ongewenste neveneffecten daarvan te verminderen en neemt naar aanleiding van die evaluatie passende maatregelen.

- + Onder andere scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het (sociaal) dorpssteam, maar niet zonder de melding aan betrokkenen zelf.
- + Kinderen uit gezinnen in armoede kunnen een beroep doen op de participatieregeling kinderen en jongeren. De gemeente draagt zorg voor een goede bekendheid van die regeling bij hulpverleners en de doelgroep.

Schulden

Om te voorkomen dat voor zowel mensen zelf, als ook schuldeisers en samenleving de gevolgen van schulden zich in rap tempo opstapelen moet de gemeente snelle en toegankelijke schuldhelpverlening bieden.

Het hebben van schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. Soms lagen die al aan de schuldenproblematiek ten grondslag. De aanpak van schulden heeft dus haast. Wachttijden moeten zoveel mogelijk worden beperkt en als een schuldhelptraject start moeten schuldeisers zo snel mogelijk worden geïnformeerd. Om een eventuele wachttijd te benutten moet het bij de eerste melding gebruikelijk zijn ook andere beschikbare partners in te schakelen. Vrijwilligersorganisaties moeten hierbij ook op steun van de gemeente kunnen rekenen. Dat kan zijn financieel, maar ook in praktische zin, in de aansturing of in kennisoverdracht. En hoewel wij het liefst een samenleving zouden zien waarin een voedselbank niet nodig is, zijn wij dankbaar voor het kostbare werk dat zij doen. Ook zij mogen op onze steun rekenen, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een locatie of vervoersmiddel.

Concrete voorstellen

- + Als uitgangspunt wordt gehanteerd: Eén schuldenaar, één regisseur.
- + Na aanmelding moet iemand binnen twee weken bij de schuldhelpverlening terecht kunnen.
- + Wachttijden worden zoveel mogelijk benut. Bijvoorbeeld door mensen 'huiswerk' te geven, maar ook actief samen te werken met partners als Schuldhelpmaatje, maatschappelijk werk, de voedselbank of de diaconie van de kerken.
- + De gemeente maakt als regisseur concrete afspraken met deze partners om de hulp te stroomlijnen en biedt daarin ondersteuning aan.
- + Bij dakloosheid door huurschuld wordt gewerkt aan een gezamenlijke oplossing met woningcorporaties. Corporaties mogen zich niet als preferente schuldeiser opstellen. Gezinnen met kinderen die te maken hebben met (dreigende) dakloosheid komen in aanmerking voor urgentie.
- + In sommige gevallen moet het mogelijk zijn om schulden af te lossen door maatschappelijke inzet.

Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport

Waar staat de ChristenUnie voor?

Cultuur vormt de ziel van onze dorpen. In cultuur wordt de historie van de dorpen en de gemeente en de manier van samenleven van mensen weerspiegeld. In de cultuursector werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van onze samenleving. In cultuur vinden mensen ontspanning en betekenis. Cultuur draagt bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning. De ChristenUnie ziet meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich kunnen leren uitdrukken in muziek, dans en creativiteit. Dat draagt bij aan de individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en creatieve samenleving. De inzet van de gemeente dient gericht te zijn op het stimuleren van deelname, kennismaking en aansluiting van cultuur op het onderwijs aan kinderen en jongeren.

De ChristenUnie pleit voor cultuur en sport in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen. De inwoners van de dorpen worden nauw betrokken bij het opzetten van een (betaalbare) exploitatie van de diverse cultuurhuizen.

Concrete voorstellen

- + In het kader van het Inclusief beleid stelt de gemeente als voorwaarde dat evenementen goed toegankelijk en bereikbaar zijn voor mensen met een beperking.
- + Evenementen in onze gemeente moeten veilig en gezond zijn. Er gelden dus heldere (subsidie-) afspraken over afval/duurzaamheid, geluid en volksgezondheid (drank/drugs).
- + De inzet van dorps sportteams en cultuurcoaches wordt voortgezet.
- + De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en de culturele voorzieningen.

Monumentenbeleid en musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Waar nodig wordt hiervoor ondersteuning gegeven aan musea en archieven. Musea hebben een cultuurhistorisch belang. Enerzijds om te bewaren en te beheren, anderzijds om door te geven en te leren. Het biedt ook volop kansen om mensen te (re)activeren.

Kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze culturele identiteit. De komende jaren zullen meer kerkgebouwen hun functie verliezen. Ze komen leeg te staan of kampen met achterstallig onderhoud. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er lokaal zicht is op het aantal kerken en de staat ervan. Vooral ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed.

Concrete voorstellen

- + De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een visie over de toekomst van leegstaande/monumentale kerkgebouwen in onze gemeente.
- + Museum "Huis Doorn" en kasteel Amerongen hebben een belangrijke museale en educatieve waarde voor toekomstige generaties, en zijn ook belangrijk voor het vrijwilligerswerk in onze gemeente, en worden om die reden actief gesteund door onze gemeente.

Bibliotheken

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en bieden alle inwoners leesplezier en toegang tot informatie (ook digitaal). Sluiting van vestigingen moet worden voorkomen. Multifunctioneel en innovatief denken heeft in de afgelopen jaren al veel winst in kostenbesparing en ontwikkeling van nieuwe werkvormen opgeleverd. Samenwerking met scholen blijft aandacht verdienen.

Concrete voorstellen

- + Vroeg in aanraking komen met boeken voorkomt analfabetisme en laaggeletterdheid. Het inzetten van de methode "Boekstart" door de bibliotheek kan daarbij helpen. Jonge ouders en kinderen worden daarmee op een ludieke wijze in aanraking met lezen gebracht.
- + De bibliotheek organiseert ook culturele activiteiten (filmavonden, debatten, exposities van lokale kunstenaars). Deze activiteiten verdienen blijvende ondersteuning.

Gebouwen en sportvelden

Beleid op de gebieden sport, cultuur en recreatie richt zich vooral op stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven. Er moet sprake zijn van een gedegen voorzieningen- en accommodatiebeleid. Daarbij zet de ChristenUnie in op toegankelijkheid en bereikbaarheid. Zowel financieel als praktisch.

De focus van de gemeente dient te liggen op de breedtesport en amateurverenigingen, en niet op de topsport en geprofessionaliseerde instellingen. De gemeente moet goed in beeld hebben wat de behoeften zijn aan voorzieningen op het gebied van sport en daar een (financiële) meerjarenplanning voor maken.

In het accommodatiebeleid van de gemeente wordt getracht alle verenigingen op een passende en eerlijke maar ook financieel gedegen wijze te bedienen.

Gebouwen worden zo veel mogelijk multifunctioneel benut, enerzijds om het gebruik te optimaliseren, anderzijds om dwarsverbanden tussen (brede) scholen, sportverenigingen, kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheken, muziekscholen en zorginstellingen te benutten en samenwerking te versterken. Soms is er een goede samenwerking met recreatieondernemers mogelijk.

Concreet voorstel

- + De ChristenUnie wil dat de exploitatielasten van accommodaties naar beneden gaan door in te zetten op lagere energielasten door het verduurzamen van gebouwen en lichtinstallaties. Dat betekent bijvoorbeeld het zo spoedig mogelijk invoeren van LED-verlichting bij veldverlichting voor de buitensport. Bij nieuwe aanbestedingen willen wij dit nadrukkelijk betrekken in de bouwplannen en bij groot onderhoud hiervoor advies inwinnen. Dit stimuleert tevens de werkgelegenheid.

Sportstimulering

Sporten is niet alleen gezond en leuk maar sport bindt ook samen. Sportstimulering en specifiek het betrekken van minima, ouderen, mensen met een beperking en mogelijk andere doelgroepen is daarom een speerpunt. De ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein.

Het creëren of uitbreiden van fiets-, wandel-, nordic walking en/of hardlooproutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken. Zeker als dit in regionaal verband uitgewerkt wordt.

Concrete voorstellen

- + Bij de aanleg van woonbuurten wordt uitgegaan van de mogelijkheid tot 'ommetjes'. Hierbij kunnen natuurorganisaties uit de eigen gemeente behulpzaam zijn.
- + In het beleid van de gemeenten wordt ruim aandacht geschonken aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken (bijvoorbeeld jeugdsportfonds en cultuurfonds).
- + In regioverband wordt onderzocht hoe met kleine inspanningen knelpunten in de recreatieve structuren kunnen worden weggenomen en nieuwe routes kunnen worden ontgonnen.
- + Buurten krijgen de mogelijkheid om naast kinderspeeltoestellen te kiezen voor publieke fitnessapparaten.
- + Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantine tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd. Een alcoholconvenant tussen de gemeente en sportverenigingen kan hier een mooi instrument voor zijn.
- + De activiteiten van de dorpsportteams vragen om meer bekendheid.
- + Elk kind in de Utrechtse Heuvelrug heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd het zwem-ABC. De gemeente zoekt daarom naar mogelijkheden om schoolzwemmen opnieuw in te voeren.

Hoofdstuk 7: Economie

Waar staat de ChristenUnie voor?

De lokale overheid speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, er coöperatieve relaties ontstaan, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent.

Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid. De ChristenUnie komt op voor de belangen van ondernemers.

Goede infrastructuur en betere bereikbaarheid, ook digitaal, vragen om investeringen. De gemeente moet goede voorwaarden scheppen om lokaal en regionaal en (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. Zij stelt zich op als een partner voor ondernemers. De bedrijvencontactfunctionaris en het Werkgevers Servicepunt zijn daarbij onmisbare schakels.

Een 24-uurs economie houdt op lange termijn geen stand en is om meerdere redenen ongezond. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van een gezamenlijk rustmoment. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag.

Concrete voorstellen

- + Alle inzet is gericht op het versterken dan wel aantrekken van duurzame werkgelegenheid.
- + De gemeente onderhoudt goede contacten met de diverse ondernemersverenigingen.
- + De gemeente zet zich actief in binnen de regionale economische clusters om de kwaliteiten van en vestigingsmogelijkheden in onze gemeente uit te dragen.
- + Sociale ondernemers krijgen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop. Bij alle aanbestedingen is social return een voorwaarde. Dat betekent dat bij de uitvoering van de opdracht mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden ingezet.
- + Voor ondernemers wordt één (digitaal) loket geopend waar men met alle (aan)vragen terecht kan. Dit loket sluit aan bij het provinciale loket.
- + Het MKB heeft eerlijke toegang tot gemeentelijke aanbestedingen.
- + Bij de herinrichting of renovatie van de openbare ruimte zorgt de gemeente ervoor dat ondernemers nauw worden betrokken bij de (planning van de) werkzaamheden om draagvlak te creëren en de overlast te beperken.
- + De ChristenUnie wil dat de gemeente ondernemers niet frustreert, maar motiveert door alle ondernemers die aan de gemeente hebben geleverd binnen 30 dagen te betalen.
- + De inkoop van de gemeente dient zoveel mogelijk lokaal en/of regionaal te gebeuren.

- + De ChristenUnie blijft streven naar zoveel als mogelijk beperking van de zondagopenstelling.
- + Geen verplichte zondagsopenstelling: ondernemers mogen niet (door bijvoorbeeld verhuurders) contractueel gedwongen worden om op zondag hun winkel te openen.
- + Verdere promotie bij en bewustmaking van onze inwoners blijft nodig voor het behoud en uitbouw van de in 2011 behaalde titel Fairtrade Gemeente.

ZZP-ers

Veel mensen werken tegenwoordig zonder in loondienst te zijn, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (ZZP-er). Soms verdienen zij minder dan nodig is om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De gemeente moet wat de ChristenUnie betreft actief gebruik maken van de wettelijke mogelijkheden om hen zo nodig te ondersteunen. Het voeren van een bedrijf aan huis moet voor een kleine zelfstandige niet onnodig moeilijk worden gemaakt. Gemeenten kunnen randvoorwaarden, zoals een goede infrastructuur, bevorderen.

Concreet voorstel

- + ZZP-ers worden indien gewenst begeleid en praktisch ondersteund, bijvoorbeeld door de beschikbaarheid van goed en snel internet voor de hele gemeente te bevorderen, één gemeentelijk aanspreekpunt voor ondernemers en flexplekken in het gemeentehuis in Doorn open te stellen voor start-ups.

Duurzame bedrijventerreinen

De ChristenUnie zet zich in voor de samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen, bijvoorbeeld door het instellen van een zgn. ondernemersfonds / parkmanagement om het gebied up-to-date te houden en verduurzaming te stimuleren.

Concrete voorstellen

- + Bedrijventerreinen in de Utrechtse Heuvelrug hebben goede faciliteiten (parkmanagement/gezamenlijke parkeeroplossingen) en zijn digitaal goed bereikbaar (glasvezel).
- + Bedrijfsterreinen worden duurzaam ingericht. Bij voorkeur functioneren zij klimaatneutraal.
- + Bedrijventerreinen zijn optimaal ontsloten voor openbaar vervoer en fietsverkeer.
- + Onder andere de beschikbaarheid van het bedrijventerrein Maarsbergen-Oost, de optimaliseringsmogelijkheden in Amerongen en natuurbehoud zijn redenen om af te zien van een nieuw bedrijventerrein in Leersum.

Bloeiende kernen

De detailhandel verandert van aard en structuur. Hierop moet worden ingespeeld, waarbij er aandacht moet zijn voor de leefbaarheid van de kernen en voor sociale veiligheid van winkelstraten (wonen boven winkels).

Concrete voorstellen

- + De gemeente stelt zich actief op de doelen en beleidslijnen vastgelegd in de Retaildeal te realiseren. Dat vraagt bijvoorbeeld om het aanwijzen van duidelijke grenzen voor het centrum/winkelgebied van de dorpen.
- + De ChristenUnie is geen voorstander van grootschalige winkels/ outletcentra in het buitengebied om een levensvatbare middenstand overeind te houden.
- + Door een (gezamenlijke) aanpak van winkelcriminaliteit en een goed winkellocatiebeleid wordt de positie van (kleine) winkeliers verbeterd.
- + In de kleinere kernen worden functies zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk gecombineerd (detailhandel, bibliotheek, bank, etc.).

Recreatie en toerisme

In onze groene gemeente bieden recreatie- en toeristische ondernemers een groot deel van de werkgelegenheid. Het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) is een essentiële samenwerkingspartner om onze gemeente als onderdeel van de Utrechtse Heuvelrug voor het voetlicht te brengen.

Concrete voorstellen

- + Naast de ontsluiting van toeristische trekpleisters wordt ingezet op optimaal onderhoud, veiligheid en ontsluiting van fietsverbindingen en (onverharde) wandelpaden, voor zowel het recreatie als het woon-werk verkeer.
- + De gebiedspromotie door het RBT, inwoners en lokale ondernemers wordt ruimhartig ondersteund.
- + De dorpswateren in onze gemeente verdienen een kwaliteitsimpuls om zo bij te dragen aan het groene (kwaliteits)karakter van onze gemeente. Hiervoor wordt jaarlijks een ruimer budget vrijgemaakt.
- + De musea in onze gemeente zorgen voor extra toerisme en moeten daarom zo nodig kunnen rekenen op onze steun.
- + Jarenlang is er geen actief beleid gevoerd op het permanent wonen op vakantieparken. Dit kan leiden tot ongewenste situaties. Nu er meer aandacht voor die handhaving lijkt te komen, moet zorgvuldigheid voorop staan. Mensen die daar (legaal) wonen, omdat ze (tijdelijk) geen andere plek hebben worden begeleid bij het aanpakken van hun (meervoudige) problemen en het zoeken naar een nieuwe permanente woning. Zij krijgen daarvoor een bij de specifieke situatie behorende redelijke termijn, waarin ook de woonhistorie een belangrijke rol speelt.

Gezonde agrarische sector

Voedsel is een geschenk van God aan mensen. Boeren en tuinders werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector heeft een gezonde economische basis, is innovatief,

gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving. Jonge boeren en tuinders verdienen een goede toekomst.

Insecten

Vliegen en andere insecten worden vaak als lastig gezien en daarom bestreden. Door die bestrijdingsmiddelen worden echter essentiële ketens in de voedselketen van vogels en andere dieren vernietigd. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de bijen, die essentieel zijn voor de bestuiving van fruit en andere gewassen. Gebruik van bestrijdings- en zogenoemde (chemische) gewasbeschermingsmiddelen moet daarom (verder) worden geminimaliseerd.

Concrete voorstellen

- + Landbouwondernemingen krijgen de ruimte voor een moderne bedrijfsvoering door investeringen mogelijk te maken, voor zover deze een bijdrage leveren aan duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap.
- + De ChristenUnie vindt dat landbouwbedrijven zich primair moeten richten op de agrarische sector, op het in stand houden van het agrarisch gebied. Ondergeschikt daaraan krijgen landbouwbedrijven ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals landschapsonderhoud en toerisme.
- + De gemeente stimuleert met gericht beleid plaatsing van zonnepanelen of windturbines door landbouwbedrijven.
- + Om verloedering tegen te gaan, ontwikkelt de gemeente beleid voor Vrijkomende Agrarische gebouwen (VAB). Bijvoorbeeld door het inrichten van een sloopbank (zie voorbeeld gemeente Someren, www.someren.nl)
- + Het “rood voor rood” beleid wordt voortgezet. Dat betekent bijvoorbeeld dat bij sloop van agrarische bebouwing er een zekere mate van nieuwbouw kan plaatsvinden.
- + De productie en verkoop van streekproducten wordt gestimuleerd.
- + Boeren krijgen een adequate vergoeding voor natuur- en landschapsbeheer en weidevogelbeheer.
- + De gemeente stimuleert in overleg met de agrarische organisaties dat meer natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet.
- + De gemeente verstrekt aan elk adres met een tuin (die dat wil) een vlinderstruik, die uiteindelijk een substantieel aantal vlinders zal aantrekken, waardoor we een vlindervriendelijke gemeente in Nederland zullen worden. Ook willen we zoeken naar manieren waarop de bijenpopulatie kan worden vergroot.
- + Onze gemeente heeft beleid op het gebied van dierenwelzijn.
- + Het buitengebied vooral gebruiken voor agrariërs. Dat betekent landbouwondernemingen ondersteunen bij het toekomst-proof maken (duurzaamheid, dierenwelzijn, energiebesparing, milieu en landschap) op een verantwoorde schaal.

Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu

Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. De ChristenUnie zet daarom in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Er is geen tijd te verliezen. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol.

De gemeente Utrechtse Heuvelrug wil op zijn minst in 2035 een klimaatneutrale gemeente zijn. Dat betekent dat wij zo snel mogelijk af willen van olie, gas en kolen en ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Auto's zonder uitstoot en energieneutrale huizen worden de norm. Materialen die de Schepper ons geeft willen wij niet verspillen, maar terugwinnen en hergebruiken. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap in Nederland.

8.1 Energieke gemeente

Verbinding lokaal-regionaal

Afstemming in de regio is essentieel, zodat je van elkaar kunt leren en slimme coalities kunt smeden (denk aan bijvoorbeeld over en weer voorzien in elkaars warmtevraag of warmteaanbod). De gekozen technieken voor energieproductie moeten passend zijn bij de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

Participatie

Belangrijk is dat omwonenden nauw betrokken worden als het gaat om plannen voor energieopwekking, zoals windmolens, en kunnen meeprofiteren van de voordelen. Participatie zorgt ervoor dat lusten en lasten eerlijker worden verdeeld. Dit kan op allerlei manieren: van een gebiedsgebonden bijdrage die terugvloeit naar de lokale samenleving tot een aandeelhouderschap van inwoners/coöperatie. Belangrijk is wel dat het participeren voor iedereen bereikbaar is (dus ook voor mensen met een kleinere portemonnee). Participatie zou hand in hand kunnen gaan met de levering van groene stroom aan inwoners/bedrijven.

Afscheid nemen van gas

Inmiddels is de aansluitplicht voor gas op woningen verdwenen. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een huiseigenaar. Gemeenten kunnen hier lokaal of regionaal op inspelen door te stimuleren dat er arrangementen hiervoor beschikbaar komen. Een inwoner moet op één plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij de aangeboden oplossingen zou het lokale bedrijfsleven een grote rol moeten spelen. Bij het financiële arrangement kan de gemeente een rol spelen (zo mogelijk samen

met de provincie) door een revolverend fonds op te richten en daardoor andere investeerders aan te trekken.

Nieuwbouw aansluiten op gas is niet toekomstbestendig. Voor nieuwbouw zijn verschillende alternatieven beschikbaar: onder meer zijn dat warmte koudeopslag (WKO), stadswarmte en de lucht/water-warmtepomp. Deze alternatieven zijn duurzamer, en in veel gevallen op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen gasaansluiting tenzij er écht geen reëel alternatief mogelijk is.

Zon

De tijd van grote lege daken van gebouwcomplexen, bedrijven en woningen zonder zonnepanelen is ruim voorbij. De gemeente zet zich tenminste in om bijvoorbeeld energiecoöperaties te starten, zodat bewoners samen met private partijen met elkaar kunnen investeren in zonne-energie.

Energiebesparing bedrijven

De lokale bedrijven worden uitgedaagd om met elkaar een energiebesparingsconvenant te sluiten. Door samen te werken, brengen bedrijven elkaar tot ideeën, en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden.

Energieopslag: Buurtbatterij

Zodra de Salderingsregeling wordt stopgezet, wordt het voor bezitters van zonnepanelen interessant om energie op te slaan in batterijen. Nu wordt opgewekte energie nog weggestreept tegen de verbruikte energie van de energiemaatschappij. Momenteel worden de eerste experimenten gedaan met zogenaamde Buurtbatterijen. Dit zijn gedeelde batterijen waar je als buurt gebruik van kunt maken. De gemeente zal met de netbeheerder in gesprek gaan om te onderzoeken of en waar buurtbatterijen een waardevolle inpassing kunnen krijgen.

Concrete voorstellen

- + Duurzaamheid pakt onze gemeente integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen.
- + Het is onder andere vanuit milieu-oogpunt een pre wanneer onze gemeenteambtenaren ook in de gemeente wonen.
- + In de verkeers- en vervoersplannen wordt CO2-emissiereductie integraal opgenomen. Daarbij wordt aandacht besteed aan alternatieven voor de auto (carpoolen, deelauto's, inzet van elektrische auto's), het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer.
- + Het stimuleren van energieopslagprojecten met elektrische auto's, met in het bijzonder aandacht voor de aanleg van infrastructuur om huurders met een elektrische auto hun auto dicht bij huis te kunnen laten opladen.
- + De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een strategie om de energietransitie vorm te geven.

- + De ChristenUnie stimuleert particuliere initiatieven (zoals energiecoöperaties) op het gebied van de klimaatopgave.
- + De gemeente zet zich in om zonnepanelen op geluidschermen te installeren, bijvoorbeeld langs de A12.
- + Bij grootschalige energieprojecten is de reële mogelijkheid van participatie door de omwonenden gewenst.
- + Een inwoner moet op één plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij het financiële arrangement kan de gemeente een rol spelen door te zorgen voor een fonds waaruit geleend kan worden.
- + De gemeente zorgt ervoor dat de eigen behoefte aan energie duurzaam en zo mogelijk binnen de gemeentegrenzen opgewekt wordt.
- + In de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid volledig duurzaam en eerlijk: 100% schone energie uit Nederland en producten die voldoen aan de regels van eerlijke handel.
- + LED-verlichting dan wel een alternatieve energievriendelijker verlichting is de norm bij openbare straatverlichting.
- + De ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner eigen wagenpark van de gemeente.
- + De ChristenUnie wil versneld onafhankelijk zijn van aardgas en ten minste voor 2040.
- + Met woningcorporaties wordt afgesproken dat alle sociale huurwoningen in 2030 tenminste energieneutraal (nul-op-de-meter) zijn.

8.2 Afvalinzameling

De normen voor afvalscheiding worden steeds strenger. In 2020 mag er nog 100 kilo restafval per persoon per jaar zijn. In afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Wij zien afval daarom als waardevolle grondstof. Als afval goed gescheiden wordt ingezameld bij de bron, kunnen de grondstoffen worden aangeboden voor hergebruik.

Concrete voorstellen

- + Het toewerken naar centraal (in de buurten) inleveren van restafval is een goede manier om afval te scheiden. Hierbij moet er wel aandacht zijn voor gezinnen (luiers), ouderen en mensen met een beperking en mensen die wonen in hoogbouw.
- + Het tegengaan van het ontstaan en het opruimen van zwerfafval heeft prioriteit.
- + De gemeente stimuleert ook scholen en maatschappelijke organisaties om afval te scheiden en faciliteert hen hierin zoveel mogelijk.
- + Er wordt meegedaan aan landelijke bewustwordingsacties rond afval, zwerfvuil en compost.
- + Hergebruik via kringloopwinkels en milieustraten wordt verder bevorderd.
- + De gemeente zet zich in voor naamswijziging van de Afvalverwerking Utrecht (AVU). Deze naam past niet meer bij deze tijd. Recycling Grondstoffen Utrecht is een betere naam.

- ⊕ Zo veel als mogelijk wordt in de gemeente gewerkt met vaste dagen voor het legen van de klike's.

Groene gemeente

Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Daarbij is een (nog) betere verbinding tussen de dorpen en het buitengebied van belang. Dorpslandbouw is daarom een goed idee. Het verlevendigt de dorpen, brengt onze voedselproductie dicht bij huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder.

Concrete voorstellen

- ⊕ De gemeente geeft aan welke gronden er geschikt zijn om (tijdelijk) als dorpsakker in te zetten. Denk hierbij aan een opzet als in Amerongen, waar met de buurt wordt gewerkt. Zie webpagina: www.zdh.nl/regionaal/dorpsakker.
- ⊕ De kapvergunning voor niet-beeldbepalende bomen is in de vorige raadsperiode herzien. De gemeente werkt daarbij met een lijst van beschermde/ monumentale/ beeldbepalende bomen. Een herplantplicht is daarbij belangrijk. De ChristenUnie wil de uitvoering van dit beleid evalueren, ook in de strijd tegen verdere verstening.
- ⊕ De ChristenUnie heeft grote moeite met het ecoduct over de N226. Hoewel het ecoduct het sluitstuk vormt van de ring van ecoducten in de provincie Utrecht, hopen we dat de provincie er alles aan doet om met goede alternatieve oplossingen de doelstellingen te bereiken.

8.3 Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonbuurten, parkeer- en bedrijventerreinen) en de toename van extreme buien ontstaat toenemende maatschappelijke en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes. Op beide zijn onze dorpen (nog) niet volledig ingericht. Het vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2017-2021 speelt hier al wel op in. Een goede samenwerking met de waterschappen en provincie is onontbeerlijk.

Concrete voorstellen

- ⊕ Er komt de komende raadsperiode een klimaatadaptatieplan dat samen met het waterschap en de corporaties is ontwikkeld.
- ⊕ Inwoners hebben een belangrijke rol als het gaat om waterberging (bijvoorbeeld door neerslag in de bodem te brengen op eigen grond). De gemeente werkt aan bewustwording op dit punt, bijvoorbeeld door een publiekscampagne in samenwerking met de tuincentra (zie bijvoorbeeld www.operatiesteembreek.nl). Hierbij is ook onze gemeente actief betrokken).
- ⊕ Er wordt zoveel mogelijk ingezet op infiltratie van hemelwater in de bodem op de plaats waar het valt. Toepassing van infiltratietechnieken door particulieren, bedrijven en organisaties wordt gestimuleerd.

- ⊕ Het gebruik van hemelwater als toiletspoeling in nieuwe of bestaande woningen wordt bevorderd.
- ⊕ Waar mogelijk worden riolering en afvoer van hemelwater gescheiden.
- ⊕ De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld. Daarvoor wordt een kansenkaart ontwikkeld waaruit blijkt op welke plekken waterbergende daken kunnen bijdragen aan het voorkomen van wateroverlast. Daarmee werken we in de Utrechtse Heuvelrug aan meerdere doelstellingen tegelijk: waterberging, verkoeling, biodiversiteit en zonnepanelen leveren meer rendement.

Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte

Waar staat de ChristenUnie voor?

Een goed en betaalbaar huis in een prettige buurt, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Er zijn lange wachtlijsten voor sociale huurwoningen, duur betaalde woningen staan met hypotheekschulden onder water en de behoefte aan betaalbare huurwoningen in de vrije sector is groot. De ChristenUnie wil dat de lokale overheid met toekomstgericht woningbeleid de woningmarkt stimuleert, zodat starters een steuntje in de rug krijgen, er voldoende passende huurwoningen zijn en er ruimte is voor particuliere ver(nieuw)bouw.

9.1 Wonen

Concrete voorstellen

- + Het woonbeleid van onze gemeente moet gebaseerd zijn op de actuele vraag én op toekomstige (demografische) ontwikkelingen. In de gemeentelijke woonvisie wordt daarom integraal en creatief naar de lokale woningmarkt gekeken en worden de noodzakelijke maatregelen beschreven. Naast woningcorporaties, krijgen ook buurtorganisaties en huurdersverenigingen wat de ChristenUnie betreft een prominente rol bij het opstellen van een geactualiseerde visie.
- + Wij willen gewone woningbouw, voor het middensegment en sociale woningbouw. De wachttijd is veel te lang en de keus te beperkt. Jongeren en ouderen, mensen met psychische problemen, mensen met een beperking, starters, gezinnen, statushouders, sommige bewoners van Wildzicht, al deze mensen hebben grote behoefte aan een huis, een thuis.
- + Levensloopbestendige/nultreden woningen en duurzame (tenminste nul op de meter) woningen zijn de norm. De gemeente Utrechtse Heuvelrug stimuleert de bouw van levensloopbestendige woningen en buurten, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). Eventuele belemmeringen in de regelgeving worden zoveel mogelijk weggenomen. Renovaties worden door woningcorporaties aangegrepen om woningen levensloopbestendig en duurzamer (tenminste nul op de meter) te maken.
- + Onze gemeente biedt starters de mogelijkheid gebruik te maken van de starterslening en het starterscontract. Dit zijn goede instrumenten om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt.
- + De duurzaamheidslening is in onze gemeente beschikbaar.
- + Het terrein van de Marinierskazerne dat in 2022 vrij komt wordt deels gebruikt voor de bouw van woningen, vooral in de prijsklasse van de sociale sector.

Toekomstige generaties

Keuzes die we nu maken, hebben gevolgen voor de leefomgeving van toekomstige generaties. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwd gebied. Ruimtelijke ordening is bij uitstek het onderwerp waar burgers bij betrokken moeten worden, want het gaat tenslotte over de kwaliteit van de eigen leefomgeving. In de uitgangspunten voor het verder uitrollen van de omgevingswet is daarom expliciet gekozen voor de inzet van de consentmethode bij beoordeling van ruimtelijke plannen.

Concrete voorstellen

- + De ChristenUnie wil de transformatie van leegstaande kantoorgebouwen naar woningen dan wel (senioren)appartementen krachtig bevorderen. Daarbij wordt voorkomen dat de gemeente de verliesposten krijgen van de projectontwikkelaars. De gemeente heeft vooral een rol in wijziging van bestemmings- en omgevingsplannen.
- + Leegstaand gemeentevastgoed wordt in samenspraak met de gemeente beschikbaar gesteld als ruimten voor beginnende bedrijfjes die met behulp van collectieve huurovereenkomsten die voor hen aantrekkelijk zijn om te gebruiken.
- + De gemeente ontwikkelt een plan van aanpak 'asbestsanering' zodat alle daken in onze gemeente voor 2024 asbestvrij zijn. Hiervoor wordt samenwerking met de Provincie gezocht.
- + In onze gemeente is er ruimte voor de bouw van zogenaamde Tiny Houses. (zie: www.tinyhousenederland.nl).

Woningcorporaties

De ChristenUnie wil dat de gemeente via het prestatiecontract woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te kunnen bouwen, maar vraagt daarbij wel duidelijke kaders via een gemeentelijke woonvisie. In deze woonvisie moet aandacht zijn voor ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen. De komende raadsperiode moet er een plan zijn hoe de bestaande woningvoorraad volledig verduurzaamd wordt. Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving (via hun bewoners, via de gemeentelijke aansturing).

Woningcorporaties dragen zorg voor voldoende sociale huurwoningen. Woningcorporaties spelen ook een bescheiden rol op de koopmarkt. De ChristenUnie zet in op toename van 'sociale koop'. Het is goed dat er steeds meer goedkope koopwoningen komen, waarbij woningcorporaties via Verenigingen van Eigenaren medeverantwoordelijk blijven voor het beheer en de woningen uiteindelijk ook weer terugkopen. Dit helpt de kloof tussen (steeds duurder) huren en kopen dichten. Woningcorporaties hebben vanuit de visie van de ChristenUnie een blijvende taak ten aanzien van de leefbaarheid op het niveau van de buurt. Daarbij organiseren de corporaties het leefbaarheidsbeleid niet alleen voor maar vooral mét de bewoners van de buurten.

Concrete voorstellen

- + De gemeente besteedt in de prestatiecontracten met de woningcorporaties aandacht aan het beschikbaar komen van meer goede sociale huurwoningen, de leefbaarheid in buurten en de sociale koopsector.
- + De gemeente stelt met de woningcorporaties doelen op gericht op het verbeteren van de energiehuishouding van woningen.
- + In de woonvisie komen duidelijke afspraken met de corporaties te staan over de volledige verduurzaming van de woningvoorraad.

9.2 Ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal. Vanouds beheert de gemeente de ruimte, maar dat kan ook heel goed door bewoners gedaan worden. Als de bewoners het zelf doen, wordt de kwaliteit van het groen hoger en de buurt leuker: de buurt wordt beter onderhouden en het versterkt de sociale samenhang.

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Maar daarvoor moet je wel goede afspraken met elkaar maken. Inwoners, ondernemers en overheden worstelen met het huidige omgevingsrecht: het is te complex en versnipperd. Daarom komt er in de komende periode een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale én gebiedsgerichte benadering. De overgang naar de Omgevingswet is een enorme operatie die niet alleen het ruimtelijke domein aangaat maar ook het sociale en gezondheidsdomein.

Onze gemeente draagt het karakter van de (historische) Lustwarande. Dat vraagt om (beeld)kwaliteit van de gebouwelijke verschijningsvormen. Tegelijkertijd leven en wonen wij niet in een museum. Dat betekent dat er ruimte moet zijn voor vernieuwende architectuur, die past in deze historische omgeving. Dat vraagt om toetsing van de beeldkwaliteitsplannen voor ver(nieuw)bouw met historisch besef.

De energietransitie gaat een grote impact hebben op onze ruimtelijke inrichting. In het duurzame tijdperk gaan we allemaal wat merken van energieopwekking. De ChristenUnie wil kortom meer ruimte voor ruimte op de politieke agenda. Inrichting van de ruimte moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen, dorpen en steden. Daarom is het belangrijk dat ruimtelijke beslissingen zo lokaal mogelijk worden genomen, met veel aandacht voor participatie van burgers, bedrijven en belangenorganisaties.

Concrete voorstellen

- ⊕ De komst van de nieuwe Omgevingswet vraagt optimale voorbereiding. De gemeente anticipeert op de invoering van de nieuwe Omgevingswet door het bestuurlijk ambitieniveau te bepalen en te investeren in scholing van tenminste ambtenaren en raadsleden. Op informatieavonden voor de raad zijn inwoners van harte welkom.
- ⊕ De gemeente wijst deelgebieden aan waar ervaring opgedaan wordt met het werken onder de nieuwe Omgevingswet.
- ⊕ Bij de voorbereidingen op de Omgevingswet werkt de gemeente nauw samen met de Provincie en de Waterschappen.
- ⊕ Door middel van een (beeld)kwaliteitsplan kan een gemeente samen met haar inwoners afspraken maken over de openbare ruimte.
- ⊕ De gemeente geeft ruimte aan inwoners om hun buurt of straat in eigen beheer te onderhouden.
- ⊕ Open landschappen behouden, versnippering voorkomen. Open landschappen mogen niet steeds kleiner worden. Verrommeling, versnippering en opdringerige zichtlocaties langs wegen worden tegengaan.
- ⊕ Ruimte voor energie. Onderdeel van het nationale plan energietransitie is ook een samenhangende visie op de ruimte voor duurzame energieopwekking. Geen wildgroei, maar zorgvuldige planning met participatie van onderop. Onze gemeente formuleert daarom in de komende periode haar eigen visie op het energielandschap. Bijvoorbeeld door in de vast te stellen omgevingsvisie per dorp een energieplan op te nemen.
- ⊕ Toezicht op de uiterlijke verschijningsvorm van nieuwe bebouwing (welstandstoezicht) blijft van belang.

Natuur

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van het landschap, de dorpsculturen en voor de bescherming van het milieu en de biodiversiteit. Natuur is kwetsbaar en kan niet voor zichzelf spreken. Er zijn dus regels nodig om de natuur te beschermen. De gemeente moet bijdragen aan behoud, verbetering en een harmonieuze ontwikkeling van de leefomgeving.

Concrete voorstellen

- ⊕ Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met (historische) landschappelijke elementen.
- ⊕ Geen bezuiniging op natuur- en milieueducatie.
- ⊕ De ChristenUnie pleit voor een revolverend landschapsfonds: Een landschapsfonds waaruit geleend kan worden om de ontwikkeling van landschapsplannen financieel te ondersteunen.
- ⊕ De ChristenUnie wil dat natuur zo “beleefbaar” en toegankelijk mogelijk blijft door aanleg van eventuele nieuwe, en goed onderhoud van bestaande wandel-, fiets-, en beleefpaden.
- ⊕ Samenwerking tussen provincie, gemeente, waterschappen, agrarische sector, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Utrechts landschap, particuliere landeigenaren en land- en tuinbouworganisaties wordt verder gestimuleerd.

Hoofdstuk 10: Mobiliteit

Waar staat de ChristenUnie voor?

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar en is nodig voor een sterke economie. Mobiliteit is in ontwikkeling vanwege digitale innovatie in het verkeer, de sterk toegenomen mogelijkheden van tijd en plaats onafhankelijk werken, de financiële houdbaarheid van het huidige openbaar vervoer, de opkomst van elektrische vervoersmiddelen (fiets en auto) en het nog steeds groeiende aantal auto's op de weg. De mobiliteit mag steeds minder negatieve impact hebben op de kwaliteit van onze leefomgeving en de leefbaarheid. Om die reden is de ChristenUnie voorstander van het weren van vervuilende auto's (en scooters) op wegen met een hoge luchtvervuiling. Bijvoorbeeld door het instellen van milieuzones dan wel het verlagen van de maximumsnelheid.

We kiezen voor verduurzaming van de mobiliteit, spreiding van de verkeersintensiteiten, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten: auto, publiek vervoer en fiets bij het personenvervoer en scheep- en binnenvaart, spoor en weg bij het goederenvervoer. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau.

Fiets

Concrete voorstellen

De ChristenUnie wil een ambitieuze fietsagenda voor de Utrechtse Heuvelrug.

- + In de gemeente wordt een lokale fietsagenda ontwikkeld vanwege het toenemende belang van het (elektrische) fietsverkeer. Belangrijke thema's in deze agenda zijn: veiligheid, parkeren, fiets delen en elektrisch fietsen.
- + In winkelgebieden komt meer aandacht voor het fietsparkeren. Inwisselen van autoparkeerplaatsen voor fietsparkeerplaatsen is een reële optie.
- + De OV-fiets is een uitstekende voorziening. Deze fietsen zijn beschikbaar op alle OV-knooppunten. De gemeente bevordert dat de OV-fiets ook bij de verbouwing van de stationsomgeving Driebergen-Zeist naar vraag beschikbaar blijft.
- + Bij het ontwerpen van fietsstallingen worden gebruikers betrokken, zodat ze optimaal handig zijn. Er wordt cameratoezicht ingezet als sprake is van vandalisme.
- + Ook 's avonds dienen (provinciale) fietspaden veilig begaanbaar te zijn. Dat vraagt om investeringen in de (slimme) verlichting van deze fietspaden in samenwerking met de provincie.
- + De ChristenUnie bevordert de aanwezigheid van oplaadpunten voor elektrische fietsen.
- + In regionaal verband wordt nagegaan of een of meer fietssnelwegen in de vervoersbehoefte kunnen voorzien.
- + Voortvarende uitvoering van de fietsprojecten in het recent vastgestelde gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (GVVP 2017-2021).

Voetgangers

Concrete voorstellen

- + Voor ouderen en andere mensen die minder mobiel zijn worden de looproutes naar het centrum, belangrijke ontmoetingsplekken en (zorg)voorzieningen zoveel mogelijk aangepast naar hun behoeften (comfortzones).
- + In woonwijken worden bij herstructureringen bij voorkeur 30 km/uur zones, of zones met gedeeld ruimtegebruik door alle verkeersdeelnemers (shared space zones), aangelegd.

Openbaar vervoer

Concrete voorstellen

- + Bij de transformatie van het openbaar vervoer naar publiek vervoer vindt de ChristenUnie de bereikbaarheid van de (kleine) kernen een belangrijk punt. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, de gemeente voor andere vormen van publiek vervoer, zoals het leerlingenvervoer. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes.
- + OV-bereikbaarheid van alle kernen. Samen met de Provincie en gebruik makend van nieuwe mobiliteitsvormen willen we werken aan een dekkende bereikbaarheid.
- + Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, belbus, scholierenvervoer, wmo-vervoer).
- + Sociale veiligheid in de omgeving van haltes, stations en parkeerplaatsen wordt bevorderd.
- + Er wordt zo mogelijk aangesloten bij digitale platforms die privaat- en publiek vervoer verbinden.

Parkeren

Concrete voorstellen

- + Het aantal parkeerplaatsen voor deelauto's wordt uitgebreid.
- + Bij het bouwen en onderhouden van parkeergarages is (sociale) veiligheid een belangrijk item.
- + Er moeten, met het oog op de toekomst, publieke laadpunten voor elektrische auto's komen.

Verkeersveiligheid

Concrete voorstellen

- + Er vindt een goede registratie van ongevallen plaats, zodat de zogenaamde 'black spots' in beeld komen.
- + Snel en langzaam verkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden.

- + Landbouwverkeer wordt zoveel mogelijk gescheiden van fietsverkeer.
- + Grotere vrachtwagens worden bij voorkeur geweerd uit de dorpscentra.
- + Onze gemeente geeft in haar verkeersbeleid voorrang aan kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en fietsen.
- + De ChristenUnie is voorstander van het verlagen van de maximumsnelheid op provinciale wegen in onze gemeente van 80 naar 60 km per uur. Dit komt de verkeersveiligheid en het milieu ten goede. Het snelheidsverschil tussen landbouwvoertuigen en het overige verkeer wordt daarmee verkleind.
- + De Utrechtse Heuvelrug werkt actief mee aan het realiseren van verkeerslessen, bijvoorbeeld op de scholen en bij instellingen. De gemeente stimuleert dat scholen zich inzetten voor het verkeersveiligheidslabel. (www.verkeersveiligheidslabel.nl).